

Izdaja odbor za splošne zadeve Železarn Ravne

Ureja uredniški odbor

Jože Delaut, Alojz Janežič,
Marjan Kolar, Frančiška
Korošec, Jože Sater

Odgovorni urednik:

Marjan Kolar

Telefon 88 031, int. 304

Tiska: CGP Mariborski tisk
Maribor

Vsebina naših praznikov

Ne bi mogli ravno trditi, da smo v preteklih letih molče prehajali prek državnih, republiških in občinskih praznikov. Kdo je kaj o njih prebral v časnikih in poslušal po televiziji, na proslavo se je že malokomu ljubilo. Torej so bile dvorane redno skoraj prazne, praznovanja pa so se razredčila na šole, kjer so jih učitelji po službeni dolžnosti morali organizirati, otroci pa se jih udeleževati. Tako so naši prazniki postajali prazni.

Ni naključje, da je bilo letos v naši občini drugače, ker enostavno ni mogoče, da bi v obdobju po sprejemu novih ustav, po volitvah ter med kongresi ZK ostali mlačni in počitniško nezainteresirani za tako pomembni obletnici, kakršna sta dan ustanovitve OF in dan zadnjega boja v 2. svetovni vojni na Poljani. Tudi 1. maj, najstarejši praznik med vsemi, ni ostal prezrt — in bilo bi več kot čudno, če bi v državi delavcev ostal ob robu.

Ne samo da ni dialektično živeti in misliti od danes na jutri, tudi naravno ni, ker je v človeku prastara vedoželjnost, od kod prihaja on sam, njegov rod in plemo, in kam gre. Preteklost živi v nas, naj to hočemo ali ne in naj se je zavedamo ali ne. Kar pa velja za posameznika, velja tembolj za narod.

In našemu narodu se njegove zgodovine ni treba sramovati.

Z živo besedo in sliko je treba ponazoriti stanje v razkosani in pohojeni Sloveniji ter razmerje med sovražnikovo in našo vojaško močjo na dan 27. aprila 1941, da človek počasi doume zgodovinsko veličino ustanovitve OF. Ne dosti drugače je bilo ob zadnjem dejanju na Poljani.

Kako malo se je včasih človeška pamet pripravljena prilagoditi zgodovinskemu razvoju in kako je torej potrebno črpati moralnopolitično ter narodno za-

vest iz naših praznikov, so nam dovolj jasno pokazali dogodki v Italiji in Avstriji. Morda smo tudi zaradi teh pritiskov še bolj strnili vrste, se poglobili v bogato vsebino naših obletniških dni in prišli na proslave OF 26. in 27. aprila na Ravnah in v Kotlje, v Mežico in Črno, na Leše in v Koprivno, predvsem pa na Prevalje, kjer je bila letos osrednja občinska proslava s podelitvijo priznanj OF in razglasitvijo domicila aktivistom in borcem nekdanjega dravograjskega okrožja.

Prazniki pa ne pletejo in utrjujejo samo vezi s preteklostjo, z izročili NOB in izpričane narodne enotnosti, ampak tudi med ljudmi. In treba je krepiti tovariške vezi med delavci, delegati, pripadniki različnih generacij in poklicev, da ne bo nezdravih delitev na »ročne« in »umske« delavce, na

»mlade« in »stare«, na »športnike« in »kulturnike«, ampak da bo rasla enotnost med nami in bo z njo povečana sposobnost laže in hitreje doseči skupne cilje.

Trije resni in svečani prazniki so za nami, pred nami pa najbolj vedri in pristrčni — dan mladosti in rojstni dan maršala Tita. Ustaljena je že njegova oblika:

najmlajši z nastopi v parku, osnovna šola s proslavo in svečanim sprejemom pionirjev v zvezo mladine izpričujejo svojo iskreno voljo naučiti se lepih in koristnih stvari ter jih pokazati nam odraslim. Oni hočejo delati, hočejo rasti v cicibane, pionirje, mladince — mlade delavce.

Ne bodimo prevzvišeni in preveč odrasli, da ne bi prišli, zaploskali in jim čestitali! Pa ne samo zaradi njih, tudi zaradi nas je to potrebno. Kajti ob pogledu na to razigrano mladost, ki še tako zares verjame v pomen vsega, kar dela in govori, se lahko zamislimo nazaj v lastno mladost.

In prazniki so tudi za poglobljanje vase.

IZ VSEBINE

Svet ZK ocenil delo združenega podjetja — Drugo zasedanje sindikalne konference — S sej kolektivnih izvršilnih organov — Iz naših TOZD — Proizvodnja slovenskih železarn v marcu in prvem četrtletju — Klimatska komora v železarni — Za boljše delovne pogoje — Iz občine in kraja — Praznovanje 50. obletnice zloma Orjune v Zassavju — Jeseniški železarji — nagrajenci sklada Borisa Kidriča — Letovanje socialno ogroženih delavcev — Kulturna kronika — Športne vesti — Gibanje zaposlenih

V jeklovleku

Svet ZK ocenil delo združenega podjetja

Konec marca se je sestal v Ljubljani svet ZK slovenskih železarn. Razpravljali so o doseženih ciljih integracije, o dejavnosti skupnih služb SZ in generalnega direktorja ter jih ocenili. Sprejel je kadrovska izhodišča za vodilna mesta v slovenskih železarnah, seznanil se je z informacijo o prispevku komunistov slovenskih železarn za 7. kongres ZKS ter obravnaval medsebojne odnose članic združenja slovenskih železarn.

Objavljamo povzetek iz kritično ovrednotenega dela ZPSŽ.

»Zasnova« o integraciji slovenskih železarn iz aprila l. 1968 je imela v svoji osnovni zamisli podjetje, organizirano kot enotno delovno organizacijo, vendar ji je ta enotnost že pred referendumom bila odvzeta, toda samo v finančnem in pravnem smislu, ne pa v širšem — poslovnem. Zaradi tega smo v pripravah na referendum govorili in tudi v pogodbo zapisali kot osnovne smotre: enoten razvoj, enotno investicijsko politiko, združevanje poslovnih skladov, oblikovanje enotne finančne kreditne politike, enotno kadrovsko politiko in druge zadeve, pomembne za poenotenje organizacije upravljanja in vodenja podjetij ter socialne politike. Čeprav so te naloge napisane bolj kot možnosti kakor obveznosti, so kljub temu bili doseženi določeni rezultati.

Kmalu po referendumu so bili ustanovljeni naslednji samoupravni organi:

- delavski svet, ki je štel 25 članov, in
- poslovni odbor, ki je štel 7 članov.

Pravice in dolžnosti samoupravnih organov so bile določene s pogodbo in statutom.

Pogoji, v katerih je deloval DS, so zahtevali veliko mero strpnosti in tolerantnosti do različnih pogledov na konkretna vprašanja, obravnavana na sejah DS in poslovnega odbora. To sicer ne pomeni, da so bili vedno in vsi subjektivni pogledi pogojeni z objektivnimi okoliščinami, toda izsiljevanje pristankov za sprejemanje nerealnih sklepov ali pritisk na enotnost za vsako ceno bi lahko pripeljal do razformiranja ZPSŽ, kar bi imelo negativne posledice za slovenske železarne. Ta ugotovitve pa ne more biti opravičilo, da nismo hitreje napredovali pri realizaciji ciljev integracije, predvsem pa v kvalitetnem spreminjanju medsebojnih odnosov.

K poglobljanju in utrjevanju integracijskih vezi so pripomogle tudi družbenopolitične organizacije. Kmalu po združitvi je bil formiran koordinacijski odbor ZSS ZPSŽ, ki je sproti reševal naloge ter s skupnimi akcijami povezoval delavce vseh treh železarn. Delo sindikata je bilo čutilo tudi pri urejanju zadev socialnega karaktera.

Zveza komunistov je formirala sekretariat, ki je imel nalogo, da izdela poslovnik delovanja ZK v okviru ZPSŽ in izvede vse organizacijske priprave za redno delovanje ZK v okviru ZPSŽ. Kljub naporom in enotnemu stališču, da je nujno potrebno več sodelovanja med komunisti vseh treh železarn, razen dveh konferenc v letu 1970 in 1972 (obe v Gozd Martuljku) in nekaj sejam sekretariata, ni bilo večjih uspehov oz. aktivnosti dela ZK, vse do l. 1973, ko smo formirali svet ZKS SZ. Danes ugotavljamo, da je odsotnost ZK v reševanju aktualnih vprašanj ZPSŽ imela negativne posledice, in to predvsem pri obravnavi določenih stališč glede nadaljnjega razvoja integracijskih vezi.

Ocena dela direkcije oziroma organizacije skupnih služb

Po pogodbi sta vsebina in obseg dela direkcije in strokovnih služb (sedaj OSS) naslednja:

- opravljanje enotnih tržnih raziskav za tržno orieniacijo proizvodnje;
- usklajevanje proizvodno razvojne politike razširjene reprodukcije;
- združevanje in usklajevanje raziskovalne dejavnosti;
- oblikovanje enotne finančne kreditne politike ter skupnega nastopa pri denarnih zavodih;
- združevanje in delitev komercialne funkcije — oskrbovanja in prodaje;

— organiziranje in koordiniranje skupnega nastopa pri predstavnikiških organih, denarnih zavodih, združenjih in drugih organih;

— izvrševanje sklepov organov samoupravljanja.

Ze ob oblikovanju in sklepanju pogodbe je bilo jasno, da direkcija zadolžene vsebine dela ne bo mogla izvrševati sama, temveč ob sodelovanju strokovnih služb vseh treh železarn. Zato tudi omejitve zaposlenih v direkciji na 10 delavcev. Direkcija pa je tudi za doseg tega števila potrebovala skoraj tri leta. Prvo leto sta delo opravljala le dva strokovna delavca. Poseben problem so bili tudi prostori, saj je direkcija gostovala v Metalurškem inštitutu. S preselitvijo v nove prostore septembra 1973 je ta problem rešen. Danes štejejo skupne službe SZ 19 delavcev.

V praksi se je hitro pokazalo, da direkcija sama ne more za izvrševanje opredeljenih nalog posegati v železarne, ki so po svoje tolmačile obseg odstopljenih funkcij na raven združenega podjetja. Različni ekonomski položaji posameznih železarn so povzročali tudi različne interese. Potrebno je bilo veliko časa za usklajevanje stališč. Večkrat pa so bili tudi anulirani že sprejeti sklepi. Zato je bilo treba vpeljati metodo dela, ki naj bi poleg dela samoupravnih organov omogočala sprotno usklajevanje stališč in izvrševanje nalog. Vpeljana je bila praksa stalnih sestankov generalnega direktorja in glavnih direktorjev ali direktorija, ki je v resnici postal vodstvo združenega podjetja. Podobna metoda je bila vpeljana tudi na posameznih sektorjih. Nastali so teami, v katerih so bili predstavniki vseh podpisnic pogodb, ki so bili zametki današnjih kolegijskih poslovnih organov. S tako organizacijo in sodelovanjem so bili pri posameznih nalogah doseženi določeni rezultati kot rezultat skupnih naporov direkcije in posameznih železarn.

Na področju tržnih raziskav in tržne orientacije proizvodnje Slovenskih železarn so naloge marketinga reševale posamezne železarne. Ob dejstvu, da s sedeža dislocirane direkcije ni možno voditi tehnologije, se je na področju proizvodnje in raziskave opravljal le funkcija koordinacije, prenašanja izkušenj in razvijanja medsebojnega blagovnega prometa. Kljub naporom direkcije in poslovnega odbora, da se ta služba ustrezno organizira v okviru SZ, to ni uspelo, zato ta naloga ostaja aktualna še naprej.

Pri usklajevanju proizvodne in razvojne politike razširjene reprodukcije ugotavljamo, da so SZ v tem obdobju dosegle določene rezultate. Na tem področju je direkcija opravljala le vlogo koordinatorja za poenotenje pristopa in usklajevanje načrtov železarn. Železarne uresničujejo projekte, ki so bili sprejeti na podlagi srednjeročnega programa razvoja SZ. Realizirana je izgradnja prve faze v Železarni Štore, v Železarni Ravne je zgrajena nova kovačnica in proizvodnja nožev, Železarna Jesenice pa je pričela z izgradnjo hladne valjarne. Nedvomno je ZPSŽ imelo vpliv pri izdelavi srednjeročnega plana SRS, saj je vključen v teh smernicah razvoj črne metalurgije kot baze veje v naši republiki, in to s posebnim poudarkom. Decidirano pa je omenjena izgradnja hladne valjarne Železarne Jesenice. Plod integracije je tudi skupna nalozba in kredit Železarni Štore v osnovna in obratna sredstva v višini 53 milijonov dinarjev.

Na področju usklajevanja proizvodnih programov železarn so bili doseženi naslednji rezultati:

- Železarna Jesenice je prenesla proizvodnjo kokil in težkih odlitkov v Železarno Štore,
- Železarna Ravne in Jesenice oskrbujejo Železarno Štore z gredicami, Železarna Štore pa Železarno Jesenice in Ravne s paličastim jeklom in kokilami,
- Železarna Štore je ukinila proizvodnjo zastarele šamotarne.

Rezultati dela železarn v ZPSŽ pa so najbolj vidni v naravnih kazalcih. Po štirih letih integracije so slovenske železarne v letu 1973 dosegle 695.000 ton proizvodnje surovega jekla ali 16% več kot l. 1968 oziroma 643.000

ton blagovne proizvodnje ali 29% več kot leta 1968.

Z doseženimi rezultati še niso izčrpane vse možnosti in potrebe po usklajevanju proizvodnih programov, ki jih opravičujejo ekonomski pogoji in narekuje sodobna tehnologija v proizvodnji izdelkov črne metalurgije. Predvsem bo usklajevanje proizvodnih programov pomembno pri programiranju investicij v razširjeno reprodukcijo. Prizadevanja pri usklajevanju raziskovalne dejavnosti so šla prek Metalurškega inštituta, ki je v letu 1973 prav tako postal član SZ.

Na področju oblikovanja finančne in kreditne politike ter skupnega nastopa pri denarnih zavodih oziroma pri urejanju finančnih zadev železarn so doseženi vidni rezultati. Vse tri železarne so odpravile poslovno izgubo, nadoknadile izgubljena sredstva, deblokirale žiro račune, postale likvidne in kreditno sposobne. Najprej je bila deblokirana Železarna Ravne, ob koncu leta 1972 pa s pomočjo skupnih prizadevanj in kreditne politike ZPSŽ tudi Železarna Jesenice in Štore. Vse tri železarne so leto 1972 in 1973 dobro zaključile, saj so v letu 1973 ustvarile 3,43 milijard din skupnega dohodka ali bruto akumulacije 386 milijonov din. Težave ima trenutno Železarna Štore predvsem zaradi zapoznelih investicij, te pa so v glavnem zaključene, tako da ima tudi Železarna Štore vse možnosti za dobre poslovne rezultate v naslednjem obdobju.

Ob tem se je navidezno spontano razvijala interna banka, brez katere si danes Slovenskih železarn ne moremo predstavljati. Interna banka SZ razpolaga s 40,6 milijona din združenega finančnega kapitala, s 154,4 milijona din dolgoročnih kreditov in s 63,4 milijona din kratkoročnih kreditov ali skupaj z 258,4 milijona dinarjev. V interni banki združena in izposojena sredstva ne pomenijo centra izdvojenе ekonomske moči, temveč mesto za skupno upravljanje, obračanje in plasiranje sredstev za tekoče oskrbovanje optimalnega proizvodnega procesa v vseh sestavih združenega podjetja, kakor tudi za razširjeno reprodukcijo.

Na področju komercialnih funkcij prodaje in oskrbovanja so bili doseženi določeni rezultati, pa vendar preskromni. Močno razvite komercialne službe po železarnah so nasprotovale večji koncentraciji in je zaradi tega težko očitati direkciji oz. skupnim službam SZ, da niso dosegli boljših rezultatov na tem področju. Rezultati skupnih prizadevanj so le pri prizadevanjih za sprotno usklajevanje cen naših proizvodov glede na inflacijska gibanja, pri koordinaciji in oblikovanju enotnih stališč za nastopanje navzven, pri urejanju nekaterih nabav surovin in reprodukcijskega materiala, metalurških menjav z državami SEV ter pri zunanjetrgovinskih poslih, ki so v letu 1973 znašali 77 milijonov din, kar je dober začetek.

Direkcija pa je morala skrbeti in usklajevati tudi medsebojne dobave vložka. Prav na tem področju so se železarne težko sporazumevale, ker so prevladovali tržni vplivi in pretirane zahteve ter so se ob različnih cenah in akumulativnosti marsikateri dogovori razdrli. Tudi izdelan predlog o ureditvi trgovanja v združenem podjetju je ostal neobdelan in železarne niso pokazale volje, da do realizacije predloga pride.

Na komercialnem področju je bilo premalo doseženega tudi zaradi tega, ker posamezne železarne delujejo v različnih pogojih, ki se odražajo v tem:

- da so se po osvoboditvi v glavnem medsebojno nepovezano in neusklajeno razvijale;
- da so imele različno stopnjo realizacije razvoja;
- da so ob združitvi imele različne ekonomske položaje, ki še danes niso izenačeni;
- da ima vsaka svojo notranjo organizacijo, ureditev, predpise in delitev;
- da imajo različno stopnjo organiziranosti in produktivnosti, in
- da se nahajajo v treh različnih občinah, ki zaradi specifičnosti svojega položaja prav tako vplivajo na delo železarn.

Ob vseh teh objektivnih razlogih, da združevanje sredstev, dela, finančnih in umskih potencialov ni potekalo gladko, so prisotni tudi subjektivni vplivi, prestižni problemi, skupinsko lastniške tendence in podobno. Železarne niso dosledno obveščale direkcije in

svojih družabnikov o načrtih in poslih. V teh pogojih niso bile izpeljane že dogovorjene naloge na področju:

- medsebojnega oskrbovanja;
- združevanja sredstev in s tem ustvarjanje pogojev za optimalnejše ekonomske dosežke celotnega združenega podjetja;
- enotnega pristopa k organizaciji proizvodnje in poslovanja, in
- izpeljave zasnov za postopno jačanje komercialne — nabave in prodaje.

Tudi od glavnih direktorjev sprejete obveznosti v železarnah niso bile z enakim upoštevanjem izvedene. Kolegiji so dostikrat naknadno sprejemali drugačna stališča. Praksa je s tem dokazala, da je potrebno široko dogovarjanje in dokazovanje koristi vsake organizacije združenega dela posebej in SZ kot celote.

Slovenske železarne so v tem času uspele zainteresirati zunanje skupnosti za sodelovanje in povezovanje. Rezultat teh akcij je med drugim tudi integracija predelovalcev žice v SZ. Znana so tudi prizadevanja ZPSZ za širše integracijske procese in povezavo SZ s celotno kovinsko predelovalno industrijo. Svoj prispevek imajo slovenske železarne tudi pri vspešnem povezovanju predelovalne industrije s posameznimi železarnami. Zaradi različnosti ekonomskih interesov je realizacija teh akcij postopna in dosegljiva le v daljšem časovnem obdobju. Da bi pospešili delo na tem področju, je v okviru skupnih služb SZ organizirana posebna strokovna služba za finalizacijo.

S stopnjo povezanosti in razvijanja enotnega sistema organizacije ne moremo biti zadovoljni. Spodletela je zadolžitev, da se pri organiziranosti železarne dogovarjajo in poslužujejo enotnega koncepta — enotne organizacije. V ta namen so bile angažirane celo tuje institucije in posamezni strokovnjaki (IKO, OECD). Rezultat je bil nasproten. Železarne so se posluževale različnih inozemskih in domačih konsultantskih institucij in s tem razdvajale organizacijo. Uspela ni tudi izpeljava dogovorjenih skupnih nalog za uvedbo enotnega sistema informacij, ki bi vpeljal medsebojno seznanjanje in omogočal enoten vpogled v notranje stanje SZ.

Za nerealizacijo nalog s področja organiziranosti in koordiniranosti skupnih nastopov je kriva tudi premajhna kreativna sposobnost direktorje, predvsem pri izdelavi potrebnega gradiva in argumentov za posamezne naloge, saj še danes ni zasedeno delovno mesto organizatorja poslovanja. Do večjega sodelovanja pa je prišlo po sprejetju ustavnih dopolnil. Doseženi so določeni rezultati na področju kadrovske politike in samoupravnih aktov, ki urejajo medsebojne odnose, delitev dohodkov in OD.

Direkcija oz. strokovne službe ZPSZ so v opisanih pogojih izpolnjevale sklepe DS in poslovnega odbora. V kakšnih pogojih je delal DS in s kakšnimi težavami se je srečaval, pa je navedeno na začetku.

DS in družbenopolitične organizacije so si prizadevali pritegniti v organizirano sodelovanje za poglobljanje integracije tudi delavce-športnike in člane ZB. Tako je vsako leto organiziranih več športnih srečanj. Lansko leto je bilo prvič organizirano srečanje borcev-delavcev, ki se je spremenilo v močno politično manifestacijo sodelovanja borcev-delavcev pri realizaciji programa SZ. Ta srečanja bodo vsako leto.

Ocena dela direktorja ZPSZ

Pri doseženih rezultatih združitve slovenskih železarn je težko oceniti neposredno vlogo generalnega direktorja. Opisani rezultati, doseženi uspehi in neuspehi ZPSZ so najboljše — čeprav nepopolne — ocena dela generalnega direktorja. Znano je, da je ves čas uspešno opravljal funkcijo predstavnika SZ izven ZP tako v družbeno političnih skupnostih, kot v republiški in zvezni upravi, v združenjih, bankah, gospodarskih organizacijah in Gospodarski zbornici.

Poleg nastopanja v skupščini SRS, republiškem rezervnem skladu in v Ljubljanski banki, ki je osrednji razvojni denarni zavod, je s poročili in članki v javnosti — časopisih, revijah in RTV — stalno pomagal kreirati pravilno stališče do obstoja in razvoja slovenskega železarstva. Toda kljub temu da je ob-

držal ugled in zaupanje v delovnih skupnostih železarn, ni uspel izvršiti vseh, po pogodbi zasnovanih nalog, kar je razvidno iz ocene dela direktorja.

Generalni direktor združenega podjetja se je po formiranju ZPSZ znašel pred skoraj nerešljivimi kadrovskimi problemi. Železarne niso dodelile direktorji ustreznih kadrov, zato se je moral posluževati teamov direktorjev, ki so bili s svojimi sektorskimi službami izvajalci dogovorov.

Ker so različni ekonomski položaji posameznih železarn povzročali tudi različne interese, je generalni direktor opravljal izredno pomembno in delikatno nalogo usklajevalca različnih stališč. To mu dostikrat ni uspelo, zato je tudi prihajalo do poznejšega anuliranja že sprejetih sklepov in stališč.

Generalni direktor je le delno uspel, ko si je prek samoupravnih organov, vodstev in strokovnih teamov prizadeval, da bi poleg proizvodno ekonomskega napredovanja lastne delovne organizacije svoj položaj izboljšala tudi družabnika. Poskus, da bi to dosegli z vpeljavo delnega medsebojnega tveganja z združevanjem enega dela poslovnega sklada, kot je to izpeljano v poslovnih bankah, ni uspel. Vzrok za to je bil v finančnem položaju železarn. Predlog združevanja sredstev je bil zavrnjen, razen na Jesenicah, z utemeljitvijo, da ne temelji na konkretnem programu porabe predvidenih združenih sredstev. Vprašanje pa je, ali je bilo možno tak program sestaviti, ker se železarne niso držale niti sklepa, da bo DS ZPSZ sklepal o vseh investicijah v železarnah, temveč so v pretežni večini primerov neodvisno in samostojno odločale tudi v primerih uvajanja nove proizvodnje, DS pa je sklepal o vseh večjih investicijah in najemanju kreditov. Uspelo pa je združevanje odstopljenega državnega kapitala in s skupnimi naložbami v Železarni Store, s čemer je bil dosežen prvi poskus skupnega tveganja in oblikovanja enotnega interesa, da ta železarna uspe. V vsebini dela SZ pa je s tem aktom bil dosežen pomemben preobrat. Tudi v bodoče bomo morali delovati v tej smeri. Treba bo mnogo več delati pri združevanju dela in delitvi rezultatov dela na podlagi prispevka v ustvarjenem dohodku ter manj govoriti in razmišljati o združevanju kapitala, ker nas take akcije največkrat pripeljejo do nesoglasij in do stanja, da se podjetniško-lastniško obnašamo.

Zaključek

Ob zaključku ocene se nam vsiljuje ugotovitev, da smo se vsi premalo zavedali, da združitev dela in sredstev ne pomeni le pravice in koristi, temveč tudi dolžnosti in obveznosti. V oceni naštetih rezultatov, predvsem

vzroki neuspehov, zgovorno dokazujejo, da smo se premalo zavedali svojih dolžnosti in odgovornosti za posledice neizvrševanja sprejetih obveznosti in sklepov, zaradi tega tudi ne beležimo večjih rezultatov v SZ.

Ugotavljamo tudi, da je Zveza komunistov delala vsa štiri leta nazaj premalo organizirano in medsebojno povezano in da smo tudi komunisti večkrat imeli različna mnenja in stališča do istih vprašanj. Konkreten primer je odnos do združevanja dela poslovnega sklada. Večja aktivnost ZK, in to organizirano, nastopi v lanskem letu, predvsem v pravi, obravnavi in sprejetju samoupravnega sporazuma o združevanju OZD v Slovenske železarne Ljubljana. Znano je, da je prav prispevek ZK in sindikata dal realnejšo vsebino sporazuma v smeri nadaljnjega poglobljanja integracijskih vezi. V prihodnosti, zlasti sedaj, ko je po podpisu samoupravnega sporazuma o združevanju v Slovenske železarne število delovnih organizacij povečano, bo potrebna večja aktivnost družbenopolitičnih organizacij, predvsem ZK, znotraj celotne sestavljene organizacije združenega dela. Zveza komunistov bo morala usposabljaliti svoje člane v tem smislu, da bodo samostojno in suvereno razpravljali, zavzemali stališča in sprejemali sklepe, ki bodo vsebinsko usklajeni, ne glede na to, kaj posamezna direktorja ali direktor o teh stališčih in sklepih misli. Zaradi tega bo potrebno sproti ugotavljanju izvajanja programa in politike ZK in odkrivati ovire na poti večje vzajemnosti ter odpravljati drobne probleme, ki dostikrat dobijo politični prizvok. Sproti bo treba spodbujati in obravnavati kritiko, ki je usmerjena na delo in moralne kvalitete vodstvenih delavcev direktorje ter ugotavljanje, ali je ta kritika objektivna in če vsebuje zahtevo za učinkovitost in plodnejše delo SZ.

Optimalnost poslovnih dosežkov in zadovoljevanje potreb delavcev celotne sestavljene organizacije bo moralo biti osnovno vodilo dela organizacije Zveze komunistov SZ.

V gostilni

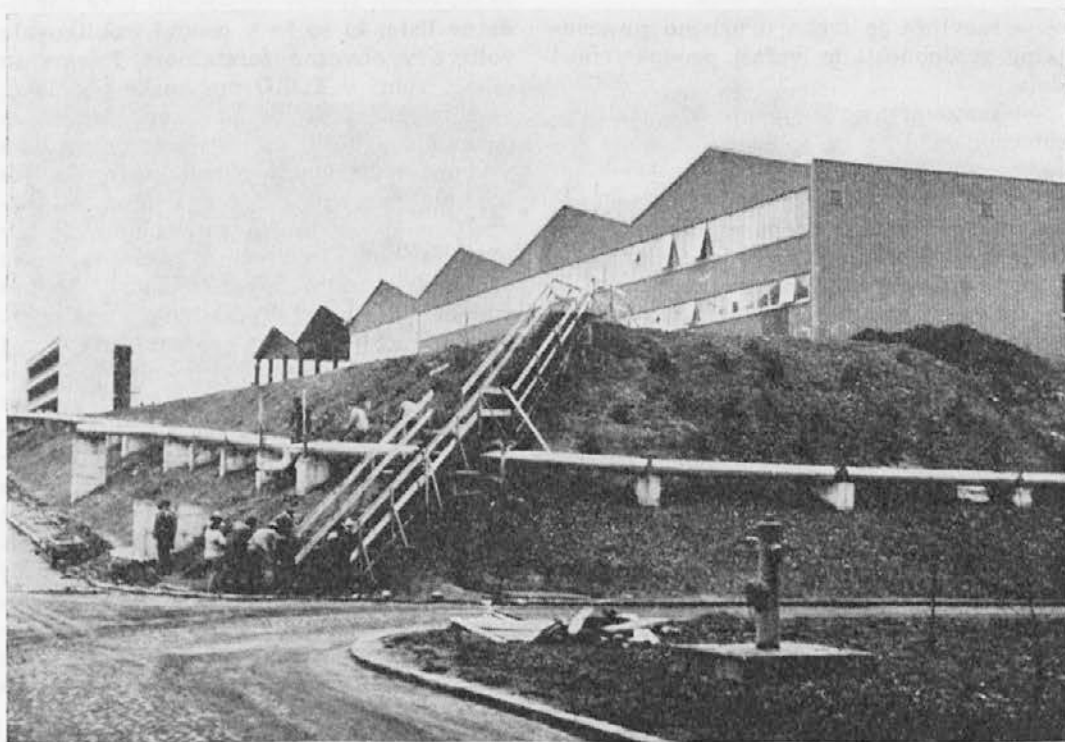
»Kaj boste pili, gospod?« je vprašal natakar. »Pivo, vino, konjak?«

»Ja,« je rekel gost, »v tem vrstnem redu.«

Ura

— Ali je ta ura točna? je vprašal obiskovalec v umobolnici.

— Ne, je odvrnil vratar. Ali bi bila drugače tu?

Nova podoba železarne

Drugo zasedanje sindikalne konference

Uvodni referat

Najpomembnejši mejnik za nadaljnji razvoj samoupravnega socializma, ki je naša izbrana, že do sedaj neizpodbitno dokazana pravilna pot pri razvijanju družbenih odnosov, je 21. februar 1974, ko smo slovesno sprejeli novo zvezno ustavo. Na podlagi njenih določil je vsebinsko izluščena ustavna pravica delovnih ljudi, da jim je zagotovljena pravica za ustrezne pogoje za življenje, delo in družbeno politični razvoj samoupravnega socializma. Pri tem pa je treba uresničevati skupne naloge, pogoje s skupnimi interesi in cilji. Delovnim ljudem je omogočena oblastvena funkcija s povezovanjem svojih organizacij združenega dela in drugih samoupravnih skupnosti z družbeno političnimi dejavniki in interesnimi skupnostmi na podlagi samoupravnega sporazumevanja ali družbenega dogovarjanja. Za uresničevanje in usklajevanje svojih interesov in samoupravnih pravic v skladu z družbenimi interesi kakor tudi z namenom razviti različne interese in dejavnosti se delovni ljudje in občani združujejo v družbeno politične organizacije in društva. Družbeno politične organizacije so kljub svobodni organiziranosti dejavnik razvoja in porok varstva socialistične samoupravne družbe.

Delovni ljudje, ki so prostovoljno združeni v sindikalni organizaciji in ki vsebinsko postaja razredna oblika organiziranosti v socialistični strukturi, so dolžni vztrajati pri oblikovanju in preoblikovanju naslednjih načel in stališč:

- položaj delavca je treba približevati položaju, kot ga uzakonjuje ustava,
- krepiti je treba samoupravne socialistične odnose in pomembnejšo, odločilno vlogo delavcev pri upravljanju družbene reprodukcije,
- zagotoviti je treba enakopravnost delavca pri združevanju dela in sredstev, pridobivanju in delitvi dohodka in pri določanju skupnih meril za delitev in uporabo ustvarjenih rezultatov dela,
- razvijati je treba družbeno proizvodilne sposobnosti in večati produktivnost dela,
- samoupravno je treba usklajevati posamezne skupne in splošne družbene interese,
- skrbeti je treba za kvalitetno rast samoupravnih in družbenih organov na podlagi tehtnega predlaganja in oblikovanja posameznih delegacij v družbenopolitične ali interesne skupnosti kakor tudi v samoupravne organe,
- varovati je treba pravice delavca in zagotavljati socialno varnost, razvijati in dvigati življenjsko raven in solidarnost med delovnimi ljudmi, saj ima po ustavi posebno težo v sindikalnih obveznostih.

Za ilustracijo naj citiram 88. člen Ustave SFRJ, ki o oblastveni funkciji delovnih ljudi govori takole:

»Delavski razred in vsi delovni ljudje so nosilci oblasti in upravljanja drugih družbenih zadev. Delavski razred in vsi delovni ljudje uresničujejo oblast in upravljajo druge družbene zadeve organizirani v organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije in skupnosti ter v

razredne in druge družbenopolitične in družbene organizacije.«

Vsebina funkcij, delovanja in odgovornosti delegacij, izvoljenih na zadnjih volitvah 28. marca 1974 v OZD in TOZD, je zajeta prav v gornjem citatu.

Ker je funkcija oblasti in upravljanja po delegacijskem konceptu, predpisanem in uzakonjenem v novi ustavi, oblikovana v bazi, je bila celotna akcija **volitve 1974** prepuščena Socialistični zvezi delovnih ljudi in sindikatu.

Volilni pravilnik, ki ga je 1. marca 1974 zamenjal novo sprejeti volilni zakon, je narekoval natančno izvedbo celotnega volilnega postopka. Kljub časovni stiski smo po ustanovitvi koordinacijskih odborov, ki so jim načelovali predsedniki osnovnih organizacij sindikata, kljub pomanjkljivostim uspešno zaključili **evidentiranje** kandidatov. Za štiri delegacije TOZD in OSS s skupno 112 delegati smo evidentirali 246 kandidatov, pri čemer smo dokaj uspešno uveljavili tudi zahtevo po ustrezni strukturi: mladina, žene, člani ZK, kvalifikacijski sestav in kandidati iz neposredne proizvodnje.

Predkandidacijski postopek je zahteval sodelovanje vseh subjektivnih sil, ki so na skupnih sestankih izluščile širšo sestavo bodočih delegacij TOZD in OSS za družbenopolitične in interesne skupnosti. Široko zasnovano evidentiranje je omogočilo, da smo na predkandidacijskih posvetovanjih imeli veliko možnost izbire, ki je bila pogojena s tehtno presojo posameznih kandidatov pred uvrstitvijo na **predlog** kandidatne liste.

Pri evidentiranju kakor tudi v predkandidacijskem postopku nam je bila v veliko pomoč kadrovska komisija pri svetu zveze komunistov v železarni. Za izvedbo **kandidacijskega postopka** smo se poslužili **zborov delovnih ljudi**. Temeljito delo v predkandidacijskem postopku je omogočilo, da so na večini zborov izglasovali take **kandidatne liste**, ki so že v osnovi izoblikovale volitve v obvezno formalnost. Izjema so bili le zbori v TOZD mehanske obdelave, kjer pa so se že na predkandidacijskem postopku zedinili, da naj kandidatna lista vsebuje večje število kandidatov, kot jih bo štela izvoljena delegacija. Moramo priznati, da bo ta način za večino volivcev sprejemljivejši toliko časa, dokler ne bomo uspeli v zadostni meri prepričati ljudi v vsebinsko zasnovano predvolilnega postopka. Ker je o poteku volitev govor drugje, naj ta del referata zaokrožim z mislimi: delegacije oziroma delegati bodo pri svojem delu lahko uspešni, če jim bomo to omogočili. Pri tem bo sleherni delegat (pa ne samo delegat) moral biti sproti in v celoti obveščen o dogajanjih v sredini, v kateri je bil izvoljen, pri čemer mu bo omogočeno, da se bo lahko posluževal informacij in uslug strokovnih služb v TOZD in izven nje. Svoja stališča pa bo delegat moral usklajevati s samoupravnimi organi in družbenopolitičnimi organizacijami, ki so v neposredni povezavi z delavci.

Kar so narekovalе družbene potrebe in samodejna preobrazba naše družbe, smo

zapisali in sprejeli v novi ustavi. Kar smo sprejeli kot predpis in zakon, smo z volitvami de iure uresničili. To, kar pa je v praksi šele treba raziskati in razkriti, je naša težka skupna naloga. Globoka vsebina delegatskega sistema **mora z lastno vrednostjo** izkoreniniti v vodenju in upravljanju še vedno prisotne oblike administrativizma in tehnokratizma, kar je precej močno poudarila tudi razprava na 7. kongresu ZKS.

Široka družbena razgibanost v zadnjih nekaj mesecih je tudi na kongresu dobila posebno obeležje kot posledica nadaljnje graditve našega samoupravnega socializma. Ker je bil precejšen del kongresa posvečen neurejenim gospodarskim razmeram, ki hromijo hitrejši napredek naše gospodarske moči in so že na kongresu bili napovedani določeni ukrepi za zaježitev inflacijskih gibanj, je organizacija ZK postala še močnejša in prodornejša. To pa obenem pomeni širše in kvalitetnejše vključevanje vseh članov ZK v sindikalne aktivnosti. Vzajemnost bo morala oblikovati nove, učinkovitejše posege v reševanje problemov, ki pestijo našega delovnega človeka.

Ne smemo in ne moremo mimo ekstremističnih idej italijanskih iredentistov, ki prek Rima vpijejo v svet svoje agresorske težnje po nekakšni coni B. V Jugoslaviji nimamo pokrajine, ki bi se tako imenovala. Meje naše socialistične domovine pa so nedotakljive za vsakogar, ki bi imel kakršnekoli namene, ki niso v interesu tistih, ki znotraj teh meja živimo. Prepričani smo, da bo italijanski narod sam preprečil in onemogočil tendencioznost svoje iredentistične klike, iz katere dejavnosti je mogoče zavohati interese tistih, ki jim je povojno razvijanje medsebojnih odnosov dveh sosednih držav že postalo trn v peti. Hočemo in želimo živeti v miru, kajti malokateri narod v Evropi in svetu je doživel toliko grozot kot jugoslovanski. Pri tem pa ne gre pozabiti, kdo nam jih je prizadejal in kdo je potegnil krajši konec. Vemo, da se zgodovina ne ponavlja, vemo pa tudi (pa drugi tudi), da Jugoslavija 74 in Jugoslavija 41 imata skupno **samo ime**.

Lojze Janežič

Tri obdobja

Iz šolske naloge: »Goethe je živel eno leto v poznem baroku, osemdeset let v klasicizmu in dve leti v Biedermeierju.

Ni potrebno

»Ne bi mogla ljubiti moškega, ki vsak večer pije,« je zašepetalo dekle.

»Ni potrebno«, jo je potolažil on. »Tak moški ne potrebuje ljubezni.«

Kako jemo

Od desetih zemljanov jedo štirje z vilicami in nožem, trije s paličicami in trije s prsti.

Kovine

Srebro v žepu se spremeni v zlato v steklenici, zlato v kozarcu pa v baker nosu.

Lopovi

Oče in sin sta na pokopališču brala napise na grobnikih. Pa je vprašal fant:

— Oče, ali lopovi nikoli ne umrejo?

S sej kolegijских izvršilnih organov

Odbor za splošne zadeve je sejo meseca aprila namenil razpravi o predlogu razdelitve sredstev sklada skupne porabe po zaključnem računu za lansko leto, skupni odbor za gospodarjenje pa predlogu razdelitve sredstev za potrebe investicijske izgradnje in nabavo novih osnovnih sredstev ali kratko — predlogu plana naložb v osnovna sredstva v letošnjem letu. Dodatno pa je obravnaval še nekatere druge zadeve, ki so se v glavnem nanašale na predloge za odobritev raznih službenih potovanj v inozemstvo in odpis razlik, ki so nastale iz raznih vzrokov pri uvozu materiala iz inozemstva.

Odbor za splošne zadeve

Odbor je bil najprej seznanjen, da je zbor delegatov ob potrditvi zaključnega računa za lansko leto na seji meseca februarja potrdil razdelitev ostanka dohodka na sklade. Na sklad skupne porabe je bilo tedaj izdvojenih 16.182.555,73 din. Razen sredstev, ki so bila izdvojena po zaključnem računu, se na skladu skupne porabe zbirajo še prispevki, ki jih v višini 10 % od bruto OD odvajamo v železarni na račun stanovanjske izgradnje. Sredstva so se letos povečala še za znesek, ki ga dobimo vrnjenega na račun odobrenih in vrnjenih kreditov ter za ostanek sredstev, ki v lanskem letu iz tega naslova niso bila v celoti izkoriščena. Letos tako razpolagamo s sredstvi sklada skupne porabe v znesku 34.938.000 din. Iz tako zbranih sredstev moramo pokriti naše obveznosti. Gre za sredstva, ki jih potrebujemo za družbeno gradnjo stanovanj, plačilo anuitet na račun stanovanjskih kreditov, za kredite, namenjene za dolgoročno kreditiranje individualne gradnje stanovanj, za izplačilo dodatka za letni dopust, za izdatke za jubilarne dela, pokritje obveznih izdatkov za TOZD TRO Prevalje, ki izvirajo iz pogodbenih obveznosti lanskega leta, in druge obveznosti, ki jih je treba poravnati. Iz teh naslovov nastale obveznosti znašajo letos 33.678.587,75 din.

Za razne podpore, dotacije in podobno nam je letos ostalo na razpolago samo 1.259.811,66 din, kar je seveda dosti manj, kot je bilo raznih prošenj in vlog za podpore, dotacije in podobno. Na splošno velja ugotovitev, da je sredstev sklada skupne porabe v primerjavi z lanskim letom letos manj, da pa se potrebe vzporedno s tem ne zmanjšujejo, ampak so prisotne vsaj v enakih, če ne celo večjih zahtevah in željah.

Ob upoštevanju, da je večji del sredstev sklada skupne porabe že namensko angažiran, se je razprava v glavnem nanašala na sredstva, namenjena po predlogu za podpore in dotacije. Obravnavana so bila predvsem sredstva in možnosti njihove realizacije, o katerih je bil v železarni ob razpravah o višini prispevnih stopenj že govor in so se zaposleni z izdatki za te namene strinjali. Ob taki ugotovitvi in dejstvu, da je treba predlog v razpravo posredovati delovnim skupinam, je bilo po razpravi zaključeno:

— predlog razdelitve sredstev sklada skupne porabe po zaključnem računu za

leto 1973 je treba v obliki, kot je pripravljen, posredovati v obravnavo delovnim skupinam. Končno stališče in predlog bo izoblikovan potem, ko bo znan rezultat razprave ter mnenj in predlogov delovnih skupin;

— predlog je, predvsem kar zadeva sredstva za gradnjo stanovanj, treba pripraviti tako, da bodo skupno pregledno napisani nameni in postavke za družbeno gradnjo in kreditiranje individualne gradnje stanovanj;

— iz predloga mora biti razvidna tudi primerjava, kdo in koliko je dobil iz naslova sklada skupne porabe sredstev lanske leto in kdo ter v kakšni višini je upoštevan v letošnjem predlogu. Posebej pa je treba navesti letošnje prošilce za finančna sredstva z navedbo zaprosenega zneska, ki se jih v predlogu zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ni moglo upoštevati.

Skupni odbor za gospodarjenje

Uvodoma je bilo povedano, da so v predlogu plana upoštevane vse tri TOZD in OSS. Povedano je tudi bilo, da po zaključnem računu za naložbe v osnovna sredstva ni bilo izdvojenih nobenih sredstev. Viri financiranja so letos tako samo iz naslova lani neporabljenih sredstev, pripadajoče amortizacije v letošnjem letu ter iz sredstev že odobrenih kreditov in kreditov, za katere bomo zaprosili letos. Predlog je razčlenjen na predvidene vire, naše obveznosti, predlagane neposredne nadomestitve, ki zajemajo tako modernizacijo kakor že tudi načeta investicijska dela. V predlogu so posebej prikazana že angažirana sredstva za nadomestitve v lanskem letu, ločeno po TOZD in obratih.

Odbor je bil podrobneje seznanjen s predvidenimi neposrednimi nadomestitvami, z dejanskimi skupnimi potrebami v letošnjem letu ter predvidenimi možnostmi in predlogi pokritja načrtovanega obsega

naložb v osnovna sredstva. Ker je sredstev manj, kot bi jih sicer potrebovali, bomo letos morali v glavnem dokončati ali pa nadaljevati že načeto gradnjo, medtem ko povsem nove investicijske naložbe ne bodo možne. V pripravi je sicer več pobud, vendar se bo treba sporazumeti za prioriteten vrstni red, posebno še, ker bodo potrebne določene predpriprave in ker moramo zasledovati osnovni namen, da ne bomo šli v nobeno investicijo brez ustreznega tehničnega in ekonomskega elaborata, iz katerega bo morala biti razvidna tehnična in ekonomska upravičenost predvidene naložbe.

Razprava je nakazala določene probleme nadomestitev in odprave ozkih grl, predvsem pa nadomestitev strojev v obratu strojev in delov. Rečeno je bilo, da smo prevzeli naročilo za izdelavo večjega števila mehanskih stiskalnic, da pa razpoložljivi stroji v tem obratu za tovrstno proizvodnjo v celoti ne ustrezajo več. Povedano je bilo, da so nekateri novi stroji za ta obrat naročeni, da pa smo seveda vezani na dobavne roke dobaviteljev. Bi pa tudi za ta obrat, kar zadeva nadomestila novih strojev, moralo veljati načelo, da je treba pripraviti investicijski in ekonomski elaborat nadomestitev, tega pa zaenkrat še ni. Poudarjeno je bilo, da je sredstev za naložbe v osnovna sredstva letos manj, da imamo precej nedokončanih del, ki bi jih bilo treba letos dokončati, da pa je sicer program nadomestil in vlaganj v osnovna sredstva po mnenju odbora v redu pripravljen. Po širši razpravi, ki je zajela tudi problem najemanja kreditov, plačilo anuitet, obrestno mero in podobno, je bilo zaključeno, da je predlog v obliki, kot je pripravljen, treba posredovati v razpravo in potrditev vsem delavskim svetom TOZD in OSS, nato pa ga po morebitni uskladitvi posredovati v potrditev zboru delegatov na naslednji seji.

Po obravnavi drugih vlog in predlogov, ki so bili predmet razprave, je odbor sklenil:

Janeče

Ob upoštevanju utemeljitve komercialnega sektorja (oddelka za uvoz) je bil odobren odpis:

— pozitivne razlike v znesku 7530 avstr. šilingov, ki je nastala med vrednostjo uvoženega blaga. Razlika je nastala, ker špediter ob predložitvi carinskih dokumentov v prijavi o uvozu blaga v carinski deklaraciji ni upošteval rabata, ki nam ga je odobril dobavitelj, ampak je vpisal celotni znesek vrednosti;

— plačilo negativne razlike v znesku 31.145 šv. kron, ki je nastala med uvoženo in plačano vrednostjo škarij za vroče rezanje. Razlika je nastala, ker je bila gibljiva klavzula obračunana kasneje, kot so bile uvožene škarje.

Na predlog vodstev TOZD in sektorjev so bila odobrena službena potovanja in strokovna praksa v inozemstvo, kot sledi: inž. Cvetku Stojanovu in Vinku Pušniku 14-dnevna strokovna praksa, ki jo bosta na temo »postopek elektro pretaljevanja

pod žlindro» opravila v železarni Huta Baildon v Katovicah; inž. Janezu Permanu 4-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo, kjer se bo udeležil rednega sestanka mednarodne komisije za zaščito okolja, v kateri nastopa kot predstavnik naše države; inž. Antonu Letonji 6-dnevno službeno potovanje na Finsko, kjer se bo udeležil evropske konference s področja kontrole kakovosti; Jožetu Grzini 4-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo, kjer si bo ogledal mednarodno razstavo livarstva v Düsseldorfu in se seznanil z najnovejšimi dosežki na tem področju; Borisu Florjančiču 3-dnevno službeno potovanje na Poljsko in v Bolgarijo z nalogo, da v teh državah skuša najti možnost in dogovor za uvoz starega železa za proizvodne potrebe železarne; Vladu Vališerju in Zdravku Jamerju plačilo strokovne ekskurzije, ki jo za delavce požarnega varstva organizira gasilska zveza Slovenije v države Beneluksa.

-et

Milan Marolt

Proizvodnja slovenskih železarn v marcu in prvem četrtletju 1974

Slovenske železarne še nikoli do sedaj niso uspele v enem mesecu izdelati nad 68.000 ton jekla, čeprav smo imeli nekaj zastojev zaradi redukcije električne energije. Na jeseniških plavžih so proizvedli 14.248 ton surovega železa, kar je tudi doslej najboljši dosežek. Na jeseniških elektro pečeh še nikoli niso izdelali v enem mesecu 15.635 ton; če ne bi bilo redukcij, bi proizvedli še kakih 600 ton več. Tudi blagovna proizvodnja, ki je znašala 58.438 ton, kar je daleč več, kot v preteklih dveh mesecih, je dober dosežek.

Nekaj grenkega priokusa pa je, da smo pri vseh novih napravah, katere smo lani uvajali v proizvodnjo ali gradili in jih uvajamo letos, v letošnjem kvartalu izdelali 3% manj proizvodov za trg, kot v istem obdobju lanskega leta.

Odlično obratovanje plavžev na Jesenicah in rekorden dosežek sta omilila izpad proizvodnje v Storah, ki je nastal zaradi redukcij in remonta.

Proizvodnja surovega železa (v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Izvršitev l. kv. 73	Izvršitev l. kv. 74	Indeks 74/73
Jesenice	12.667	14.248	113	33.885	37.735	111
Store	3.538	2.902	82	10.350	10.738	104
Skupaj:	16.205	17.150	106	44.235	48.473	110

V obeh železarnah je proizvodnja surovega železa v prvem četrtletju večja od lanskega. Marca meseca smo letos prvič izdelali več surovega železa, kot znaša mesečni načrt in nadoknadili 945 ton izgubljene proizvodnje iz preteklih dveh mesecev.

Pri proizvodnji jekla je doseženih 68.226 ton, največja v Sloveniji v enem mesecu izdelana količina jekla. Čeprav železarna Store ne izvršuje linearnega mesečnega načrta, so dosegli v preteklem mesecu tudi doslej največjo proizvodnjo jekla. Razumljivo je skupni mesečni dosežek daleč nad lanskim mesečnim povprečjem in za 3.356 ton višji, kot je bila dosežanja najvišja proizvodnja jekla v Slovenskih železarnah.

Proizvodnja surovega jekla (v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Izvršitev l. kv. 73	Izvršitev l. kv. 74	Indeks 74/73
Jesenice	41.250	44.078	107	121.535	124.809	103
Ravne	16.250	17.882	110	49.165	53.274	108
Store	7.084	6.266	88	7.710	15.872	206
Skupaj:	64.584	68.226	106	178.410	193.955	109

Videz včasih vara in tako je tudi pri proizvodnji jekla, ker bi morala biti po razpoložljivih kapacitetah večja predvsem v Storah, kjer bodo postopno uvedli še četrto izmeno v novi jeklarni. Seveda bi bila proizvodnja večja, če ne bi bilo redukcij.

Blagovna proizvodnja je za 2.613 ton nad načrtovano povprečno mesečno proizvodnjo za letošnje leto. Pomembnost dosežka je še bolj očitna, če povem, da je bila blagovna proizvodnja v marcu za 4.938 ton nad lanskegaletnim mesečnim povprečjem. Dober rezultat v marcu pa ne preseneča, saj smo tudi lani imeli marca in aprila najboljše rezultate. Dobra proizvodnja jekla in dobra skupna proizvodnja obeta tudi že vnaprej dobro blagovno proizvodnjo, da ne bomo vnaprej zardevali, kajti trimesečna blagovna proizvodnja je letos za 3% manjša od lanske.

Blagovna proizvodnja (v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Izvršitev l. kv. 73	Izvršitev l. kv. 74	Indeks 74/73
Jesenice	31.235	33.563	107	95.839	92.971	97
Ravne	11.178	11.784	105	32.457	34.270	106
Store	13.412	13.091	98	40.128	36.084	90
Skupaj:	55.825	58.438	105	168.424	163.325	97

Kot vidimo iz tabele, je samo Železarna Ravne izdelala več kot lani, posebno občutno

pa zaostaja Železarna Store, kjer se pa nanaša pretežno del zaostanka na specialno surovo železo, kar bodo v prihodnji kampanji v izdatni meri lahko nadoknadili.

Tudi odprema gotove proizvodnje, ki je znašala okoli 57.000 ton ali skoraj za 1.400 ton več kot februarja in že prejšnji mesec smo jo hvalili, je bila zelo dobra.

Blagovna proizvodnja — predelovalci (v tonah)

Delovna organizacija	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Izvršitev l. kv. 73	Izvršitev l. kv. 74	Indeks 74/73
Veriga	1.100	1.090	99	3.164	3.245	103
Plamen	750	730	97	2.018	2.158	107
Tovil	130	126	97	341	343	101
Žična	1.135	889	78	2.622	2.767	106
Skupaj:	3.115	2.835	91	8.145	8.513	105

Blagovna proizvodnja »Slovenske železarne«

Železarne	55.825	58.438	105	168.424	163.325	97
Predelovalci	3.115	2.835	91	8.145	8.513	105
Skupaj:	58.930	61.273	104	176.569	171.838	98

Delovne organizacije predelovalcev so skupno izdelale nekaj manj kot januarja, a nekaj več kot februarja, vendar še precej zaostajajo za linearnim načrtom. Najbolj enakomerno proizvodnjo in najbližje načrtu ima doslej Veriga, Lesce. V primerjavi z lanskegaletno proizvodnjo v prvem četrtletju vidimo, da so letos vsi izdelali več kot lani v istem obdobju, kar ima pa na skupen rezultat Slovenskih železarn le malo vpliva.

V izvozu visoko izpolnjujeta načrt železarni Ravne in Store, Jesenice in vsi predelovalci pa še nadalje zaostajajo. V primerjavi z istim obdobjem lani je letošnji izvoz večji tako po količini kot tudi po vrednosti.

V eksterni realizaciji od predelovalcev izvršujeta mesečni in četrtletni načrt Veriga Lesce in Tovil, ostali zaostajajo, čeprav imajo višjo realizacijo kot v istem obdobju lani.

Železarni Jesenice in Ravne imata precej višjo realizacijo od načrtovane, Železarna Store pa v četrtletju zaostaja 10% za načrtovano. Skupen rezultat za Slovenske železarne je sicer pozitiven, vendar bodo tiste delovne organizacije, ki zaostajajo, težko ujele v naslednjih mesecih do konca leta to, kar so zamudile v prvem četrtletju.

V preteklem mesecu je znašala povprečna prodajna cena za izdelke Železarne Store 4.522 din/tono, pri Železarni Ravne pa 8.690 din/tono ali skoraj dvakrat več.

Razumljivo, ne moremo pričakovati, da bi se s prodajno ceno v Storah približali Ravnam, vsekakor morajo pa zvišati povprečno vrednost svojih proizvodov.

PROBLEMATIKA PROIZVODNJE PO DELOVNIH ORGANIZACIJAH

ŽELEZARNA JESENICE

Železarna Jesenice ima dva rekordna dosežka. Visoke peči so izdelale doslej največ surovega železa v enem mesecu in elektro peči največ jekla. Zaradi redukcij električne energije so izgubili še okoli 600 ton proizvodnje jekla, če ne, bi bil rezultat še ugodnejši.

Vse valjarne, razen valjarne debele pločevine so izvršile in presegle programske naloge. V valjarni debele pločevine so imeli povečane mehanske zastoje, stali so tudi zaradi redukcij električne energije in težave so imeli pri valjanju zahtevnejših kvaliteten jekel.

Tudi v hladni predelavi so imeli vsi obrati razen elektrodnega oddelka dobre rezultate. Pri proizvodnji elektrod so imeli težave, ker niso imeli na razpolago vseh ustreznih surovin in občasno jim je manjkalo vložek. Delna ovi-

Iz naših TOZD

IZVOLILI SMO DELEGACIJO TOZD MEHANSKE OBDELAVE

Uresničili smo prvo nalogo nove ustave. Izbrali smo delegacijo temeljne samoupravne skupnosti, eno izmed tistih številnih delegacij, ki so ali bodo osnova in podpora celemu delegatnemu sistemu. Po sorazmerno dolgih predhodnih pripravah, ko smo v naši temeljni organizaciji evidentirali čez sedemdeset delavcev, smo se na koncu odločili za 31 možnih kandidatov. Izmed teh enaintridesetih smo jih 28. marca izbrali 29. Tako je zdaj delegacija številčno izenačena z delavskim svetom.

Imeli smo tri volišča s 1021 volivci. Skupaj z našimi delavci, ki so trenutno v JLA, je glasovalo 916 volivcev. Veljavnih glasov je bilo 880. V splošnem lahko rečemo, da je bil rezultat zelo dober, seveda pa bi bil lahko še boljši.

Izvoljeni so bili naslednji kandidati: Praprotnik Danijel, Ovčar Ivan I, Komečki Ivan, Fink Stanko, Klemenc Rudi, Gorenšek Mirko, Ošep Silvo, Stropnik Pavel, Horvat Janez, Javornik Vinko, Paradiž Ferdo, Pepevnik Ivan, Mlinar Rudolf, Škegro Zvonko, Franc Jože, Pangerc Alojz, Česnik Marjan, Nagernik Filip, Kramolc Štefka, Burjak Danilo, Tratnik Ivan, Štefanovič Tomo, Lesjak Dragica, Pisar Anton, Vavče Albin, Špiler Jakob, Toplak Vili, Rebula Alojzija in Čekon Darinka.

Delegacija se je tudi že zbrala na prvi konstitutivni seji in si izbrala vodjo delegacije ter stalno delovno predsedstvo. Vodja delegacije in predsednik predsedstva obenem, je tov. Štefanovič Tomo, člana delovnega predsedstva pa sta tov. Gorenšek Mirko in Tratnik Ivan.

Upamo, da bo delegacija aktivno sodelovala s samoupravnimi organi v TOZD in z drugimi delegacijami v podjetju ter bo resničen predstavnik in interpretator

naših želja in zahtev v občinski skupščini. Želimo ji mnogo uspeha v nadaljnjem delu in — naj ne pozabi na volivce!

Janko Dežman

ZA BOLJŠE DELOVNE POGOJE

Iz dela komisije VPD — TOZD metalurške proizvodnje

Komisijo sestavljajo: Avgust Marin, valjarna, Jože Kotnik, topilnica, Ivan Mežner, livarna, Ivan Fedler, čistilnica, Vinko Strmčnik, kovačnica, Jurij Glavica, mat. gosp., Milena Sevnčnikar, kemijski laboratorij.

Ker je zvezni zakon o varstvu pri delu še v pripravi in v dosedanjem pravilniku o VPD niso opredeljene kompetence komisije, si ta še ni mogla izdelati svojega delovnega načrta, je pa intenzivno delala pri reševanju sprotih problemov.

V zvezi z izdelavo novega pravilnika o varstvu pri delu komisija zelo odgovorno pripravlja predlog predpisov o osebnih zaščitnih sredstvih. Pri tem tesno sodeluje z vodstvi obratov, oddelkov in služb, izvedla pa je že tudi usklajevalen postopek predlogov.

Komisija obravnava tudi prošnje in pritožbe, naslovljene nanjo. Najresnejša je bila gotovo pritožba zaposlenih v kovaški žarilnici o bistvenem poslabšanju delovnih pogojev.

Ker izhajajo iz žarilnih peči z izvoznim ognjiščem prevelike koncentracije strupenih plinov, morajo delavci večkrat za daljši čas zapustiti delovna mesta. V zadnjem času je prišlo tudi do dveh primerov lažje akutne zastrupitve. Meritve so res pokazale, da so koncentracije plinov znatno višje od dovoljenih. Ni pa stvar kritična samo zaradi plina, ampak je treba urediti tudi odlagalni prostor in onemogočiti vpliv vremena na delo.

Komisija je odločno ukrepala ter seznanila o tem stanju DS TOZD metalurške proizvodnje in službo za tehnični razvoj. Zahtevala je, da je treba pomanjkljivosti odpraviti do konca prvega polletja 1974, do takrat pa zaposlenim pri teh pečeh odobriti I. delovno okolje.

Po obravnavi tega vprašanja na seji DS TOZD je odbor za oblikovanje in delitev OD ugodil zahtevi in osim prizadetim odobril I. okolje, služba za tehnični razvoj pa je izdelala plan rekonstrukcij ogroženega obrata, ki je v kratkem naslednji:

Peči št. 3 in 4 naj bi bili obnovljeni do srede maja, peči št. 1 in 2 pa v prvi polovici julija. Peči št. 5 bo zaradi dotrajanosti zamenjana z novo, ki bo imela kapacitete 10 t vložka in bo opremljena s kalilnim bazenom z vodo in oljem ter zračno prho. Če bo dovolj denarja, bo peč postavljena konec leta 1975.

Žarilnica bo podaljšana proti severu za okoli 10 m v enakem profilu kot obstoječi del. S tem bomo pridobili okoli 200 m² površin žarilnice. Če bodo na razpolago sredstva, bo adaptacija opravljena do konca I. 1974, zamenjava ostrejša pa, pri kateri bo lesena konstrukcija nadomeščena s

kovinsko, naj bi bila gotova v prihodnjem letu.

Komisija za VPD je tudi kritično obravnavala evidenco izdajanja osebnih zaščitnih sredstev, kjer je v nekaterih oddelkih red, v drugih pa ne. Težave so tudi pri vračanju tistih zaščitnih sredstev, ki naj bi zdržala daljše obdobje in so vezana na določena delovna mesta. Delavec, ki odide v drugo TOZD ali iz podjetja, bi jih moral vrniti, vendar je mnogokrat sto izgovorov, da mu tega ni treba storiti. Komisija meni, da je takšno ravnanje razsipavanje družbenih sredstev in je sklenila, da mora služba za varstvo pri delu to ustrezno urediti.

-ca

SEMINAR O ZAKLJUČKIH 7. KONGRESA ZKS

19. in 20. aprila so se pri Brančurniku zbrali na dvodnevni seminar sekretarji organizacij, aktivov in oddelkov ZKS, člani občinskega komiteja in MS ZKS za Koroško, člani političnega aktiva občine in predsedniki komisij iz občin Ravne in Dravograd. 7. kongres je postavil pred slovenske komuniste zelo pomembne naloge, njihovo uresničevanje pa je odvisno od sposobnosti komunistov in od poznavanja kongresnega gradiva. Študiju tega gradiva pa je bil seminar namenjen.

Udeleženci so po vrsti poslušali razlage naslednjih tém ter razpravljali o njih:

statut ZKS, boj za uveljavljanje samoupravnih družbeno-ekonomskih in političnih odnosov ter naloge ZK in organizacije delavcev in delovnih ljudi v TOZD, KS in samoupravnih interesnih skupnostih, razvoj proizvodjalnih sil in uresničevanje samoupravnih družbeno ekonomskih odnosov, razvoj kmetijstva in podeželja, vzgoja, izobraževanje in raziskovalno delo, kultura socialistične samoupravne družbe.

Na koncu so udeleženci opredelili konkretne naloge organizacij, aktivov in oddelkov ZK v občini.

K.

IZID VOLITEV V DELEGACIJO KRAJEVNE SKUPNOSTI RAVNE

Dne 31. 3. 1974 so bile na Ravnah volitve v delegacijo krajevne skupnosti, ki šteje 42 delegatov. Skupno je bilo 5958 volilcev, volilo pa jih je 5141 ali 89 %.

Za delegate krajevne skupnosti so bili izvoljeni:

Ivan Ažnoh, Marjan Berčič, Erika Breznikar, Pavel Cesar, Franc Fale, Boris Feldin, Alojz Fink, Alojz Gaberšek, Olga Globočnik, Marija Gnamuš, Franc Gostenčnik, Alenka Gorjanc, Pavel Goltnik, Esad Hadžiagič, Pavel Hovnik, Mihael Hribernik, Anton Hudopisk, Anton Ivartnik, Franc Ivič, Alojz Klančnik, Marija Klančnik, Edvard Klep II, Jože Klemen, Ivanka Knap II, Maks Kop, Jože Kotnik, Ludvik Kotnik II, Jožica Kranjc, Jožica Krautberger, Anica Ledinek, Janez Mrdavšič, Anton Navodnik, Stanko Oprešnik, Ivan Petrič, Marta Potočnik, Slavka Potočnik, Vlado Stra-

ra je bila tudi nedovršena montaža novih proizvodnih naprav.

ZELEZARNA ŠTORE

V Zelezarni Štore so na elektro plavžu zastali za 649 ton zaradi redukcije električne energije, podaljšanega remonta in okvare na vodni skledi.

Pri SM peči jim je manjkalo zaradi zastojev na elektro redukcijiški peči plina in težave so imeli s pomanjkanjem kisika, programirano proizvodnjo pa so kljub vsemu dosegli.

V elektro jeklarni so imeli predčasen remont zaradi slabše vzdržnosti ognjestalnega materiala, nekaj proizvodnje so izgubili tudi zaradi redukcij.

V vseh obratih imajo pomanjkanje delovne sile, kar je predvsem občutno v elektro jeklarni, kjer ne morejo uvesti četrte izmene. Ne- kontinuirano obratovanje se odraža tudi na vzdržnosti obloge in oboka elektro peči. V livarni I. primanjkuje valjčne in kokilne zlomnine, zaradi česar morajo v vložku uporabljati večji delež grodlja.

V livarni II so imeli v defektu indukcijsko peč.

Kapacitete strojev za obdelavo valjev niso izkoriščene in obdelujejo na njih delno tudi litino. V obdelovalnici litine so imeli več defektov na obdelovalnih strojih, predvsem na dveh stružnicah, ki predstavljata ozko grlo v obdelavi.

Klimatska komora v železarni Ravne

V železarni imamo v postaji prve pomoči klimatsko komoro — sobo, ki je namenjena za raziskave delazmožnosti v vročinskem okolju. Komora je improvizirana in oprema, ki je prej zastarela kot sodobna, ne izpolnjuje zahtev, kakršne znanstveno delo v takem laboratoriju terja. V klimatski komori kontrolirajo naši zdravstveni strokovnjaki temperaturo zraka, vlago v zraku in žarčenje, nameravajo pa kontrolirati še hitrost gibanja zraka, česar doslej še niso.

Novo poslopje, kjer bo prostor za sodobno opremljeno klimatsko komoro, že načrtujejo. Tako bo delo raziskovalcev izpopolnjeno na podlagi sedaj pridobljenih izkušenj.

V železarni je velik problem na mnogih delovnih mestih vročinska klima. Izvori toplote so večinoma lokalni in delavec se temu izvoru toplote enkrat približuje, pa zopet oddaljuje. To pomeni, da je nenehno v gibanju in tu se pojavlja vprašanje, kako ocenjevati toplotno okolje. Merjenje z instrumenti ne daje zadovoljivih rezultatov, kajti instrument je statičen, človek pa mobilni. Seveda imajo celo vrsto indeksov in kazalcev, ki izražajo toplotno obremenitev (merjenje temperature, merjenje efektivne temperature, merjenje korigirane efektivne temperature itn.). Vendar jih pri tem zanima še reaktivnost človeka. To merijo zaenkrat s pulzom in kožno temperaturo. Da lahko to reaktivnost definirajo, je nujno potrebna še teoretična raziskava pri vročinskih delaveh v klimatski komori, skrbno kontroliranje v različnih klimah in določenih psihofizioloških obremenitvah. Šele po vsem tem z analizo delovnega mesta rezultate raziskav prenašajo v prakso.

Železarna pričakuje od zdravnikov vselej jasne, nedvoumne odgovore, toda vprašanje delazmožnosti je zelo kompleksno. Na splošnih pregledih za medicino dela po vseh preiskavah v ambulantni zdravnik v večini primerov pove, da je bodoči delavec zmožen za delo, ne more pa povedati, kako bo ta delavec prenašal določeno klimatsko obremenitev, jakost hrupa ali določeno stopnjo zaplinjenosti v zraku. Zgodi se, da včasih kdo namerno zamolči kakšno bolezen, s tem pa povzroča škodo predvsem sebi in potem nastanejo še težave s premeščanjem z enega na drugo delo. Če je namreč delavec zmožen za delo, s tem še ni rečeno, da je zmožen za vsako delo ob vsakršnih pogojih.

Zato je nujno potreben dogovor med zdravstveno ustanovo ali konkretno med zdravnikom in kadrovsko službo o politiki zaposlovanja. Žal pa tega usklajevalnega jezika pri nas včasih manjka, enako kot socialnih in psiholoških služb v železarni.

hovník, Jože Šater, Anton Škalič, Alojz Večko, Franc Verdinek, Angela Vrabič.

Volitve so potekale v najlepšem redu in dobrem vzdušju.

Na prvi seji, ko se je delegacija konstituirala, so bili izbrani v njeno predsedstvo: kot predsednik tov. Marjan Berčič, kot člani pa: Ivan Ažnóh, Alenka Gorjanc, Pavel Goltnik in Alojz Klančnik.

Cvetka Golob

Pri nas v železarni ni veliko poklicnih bolezni. Najpogostejši pojav je silikoza. Na srečo so jo pravočasno odkrili in hkrati tudi hitro ukrepali. Tako je malo težjih primerov silikoze, lažjih pa je več. Pojavlja se tudi poklicna naglušnost. Vseposod, kjer stopnja hrupa presega 80 decibelov, so predpisana ustrezna zaščitna sredstva, ki pa jih mnogi v lastno škodo ne uporabljajo. Poklicna vibracijska bolezen, ki se je nekoč pojavljala pri ročnih ravnalcih vzmeti, je izginila, saj so ročno delo nadomestili s strojnimi. Prav tako so redke poklicne dermatoze.

Seminar za vodje delovnih skupin

V železarni je običajno vedno v raznih oblikah prisoten problem informiranja. Dosedanja praksa kaže, da smo ob vsakem problemu ali situaciji, ki je nastala, ugotavljali, da je del vzroka za nastali položaj treba iskati v pomanjkljivem informiranju. S tako ugotovitvijo smo se običajno vedno zadovoljili, ne da bi zadevo podrobneje analizirali. Verjetno bo res, da so posamezne informacije včasih pomanjkljive ali da se z njimi kasni, res pa je tudi, da smo z zadevami, za katere smo zainteresirani, zelo dobro in hitro seznanjeni. Zaposleni v železarni naj bi bili razen z občasnimi obvestili in objavami v Informativnem fužinarju z dogajanjem in poslovnimi rezultati seznanjeni tudi na sestankih delovnih skupin. Ko smo ustanovili delovne skupine, smo način njegovega dela in naloge precej točno napisali v naše samoupravne akte, žal pa stvari organizacijsko še nismo izvedli do konca. Pri dosedanjem delu delovnih skupin sta se pojavljala in bila prisotna dva problema, in sicer, da so se na sestankih premalo obravnavali problemi in naloge, ki so prisotne v oddelku ali obratu, in da delovna skupina na vprašanja, ki so bila na sestankih postavljena, ne dobi pravočasnih odgovorov ali pa jih sploh ne dobi.

Na podlagi takih ugotovitev in z namenom, da bi bili sestanki delovnih skupin čim bolj koristni in učinkoviti, je bil v prvi polovici aprila v organizaciji Delavske univerze Ravne organiziran enodneveni seminar za vodje delovnih skupin. Na seminarju so se vodje delovnih skupin seznanili s samoupravljanjem v TOZD in podjetju, z oblikami in načinom upravljanja ter odgovornostmi članov organov upravljanja v delovni skupnosti, z delegatskim sistemom in načinom njihovega uresničevanja pri urejanju samoupravnih zadev v občini in krajevni skupnosti. V tem delu so govorili o bistvu delegatskega in skupščinskega sistema, vsebini in načinu dela delegacij in podobnem. Posebno predavanje je bilo namenjeno obravnavi odnosov med ljudmi v proizvodnji. V nadaljevanju so nato bili seznanjeni z gospodarjenjem v TOZD in podjetju, z merili za uspešno gospodarjenje, delitvijo rezultatov gospodarjenja in podobnim. Na koncu pa so jim bila posredovana nekatera izhodišča na področju informiranja in zapažanja pri doseda-

Po besedah dr. Janka Sušnika, ki je ljubeznivo povedal vse te podatke, nobena raziskava ne bi smela biti sama sebi namen, kajti vse so namenjene čim hitrejši uporabi v praksi, in se morajo nadaljevati toliko časa, da dajo zares zadovoljive rezultate.

Delo takih znanstvenih delavcev ni lahko. Od njih zahteva sposobnost empatije — življenja v ljudi, dobro opazovanje, pedantnost, sposobnost analitikov in sintetikov, veliko mero kritičnosti in eno najvažnejših lastnosti, to je inteligentnost, kar pomeni brez izkušenj znajti se v neki situaciji, ki je popolnoma neznana.

Zlatka Strgar

njem delu delovnih skupin, govor je bil o nalogah vodij delovnih skupin, načinu vodenja sestankov in pa o odgovornosti za posredovanje informacij ter odgovorov na vprašanje delovnih skupin.

Seminar je bil delno namenjen temu, da se vodje delovnih skupin podrobneje seznanijo z našo organizacijo samoupravljanja in nalogami, ki nam jih po novih ustavnih principih prinaša delegatski sistem, največ pa skupnemu razgovoru in dogovoru, kako napraviti sestanke delovnih skupin čimbolj koristne in učinkovite.

Treba je ugotoviti, da so vodje delovnih skupin do seminarja in posameznih zadev, ki so bile obravnavane, pokazali potreben interes. Od skupnega števila 132 vodij delovnih skupin se je seminarja udeležilo 123. Če bomo skupno upoštevali vsaj del tistega, za kar smo se na seminarju dogovorili, upoštevali pa tudi mnenje in predloge vodij delovnih skupin, kar zadeva dostavo materialov in predlogov, ki naj bi bili obravnavani, potem smo lahko prepričani, da je seminar, če že ne v celoti, pa vsaj delno dosegel svoj namen.

-et

POZIV PREBIVALSTVU SLOVENIJE

Nekaj let trajajoča suša v Senegal, Maliju, Mavretaniji, Zgornji Volti, Nigru, Čadu in Etiopiji je povzročila lakoto, ki ogroža milijone ljudi, od katerih jih je več tisočev že umrlo. Puščavsko pleme Tuaregov danes zato nima več živih otrok do tretjega leta starosti, živih novorojencev skoraj ni.

Ob takim trpljenju ljudi, ki meji že na genocid, ne moremo ostati neprizadeti. Zato je republiški odbor RKS na seji 15. marca 1974 sprejel poziv Lige društev RK, da naj tudi RKJ in RKS organizirata akcijo za pomoč ob lakote ogroženim ljudem v Afriki.

Republiški odbor Rdečega križa Slovenije poziva prebivalstvo Slovenije, da daruje denarna sredstva za pomoč stradajočim ljudem. Denar lahko nakazujete na žiro račun

50103-678-51579 (za pomoč Afriki).

Podjetja lahko poleg denarnih sredstev pomagajo tudi s prehrabnimi artikli, pri tem pa naj upoštevajo prehrabne navade ljudstev, ki jim želimo pomagati in skušajo zagotoviti prevozne stroške. O načinu transporta bi bil dogovor s vsakim podjetjem posebej.

Rdeči križ Slovenije pričakuje, da bodo prebivalci Slovenije tako kot vedno doslej priskočili na pomoč, da bi lahko učinkovito in hitro zmanjšali trpljenje stradajočih ljudi.

Rdeči križ Slovenije,
Republiški odbor

Iz občine in kraja

Z NAMO JE PODPISANA POGODBA

Pri predsedniku SO Ravne Ivanu Strmčniku smo dobili informacije o poteku pogajanj za gradnjo blagovnice Nama na Ravnah. Z naslednjimi podatki je predsednik odgovoril tudi na zadnji čas pogostna vprašanja tistih, ki so ob hitri rasti podobne blagovnice v Slovenjem Gradcu hoteli vedeti, kako je z našo.

O potrebi takšne trgovske hiše pri nas ni treba veliko pisati. Že dolgo vemo, da kupna moč naših občanov daleč presega ponudbo domačih trgovin in da zato vsako leto lepe milijarde znosimo v druge občine. Tudi srednjeročni razvojni program občine je zato predvidel razširitev in okrepitev naših trgovin. Toda pojdimo po vrsti.

16. 1. 1973 je bil v Ljubljani prvi razgovor naših predstavnikov z direktorjem Name. Zaključek: Nama je glede na kupno moč naše občine zainteresirana za gradnjo.

8. 10. 1973 so prišli predstavniki Nama na Ravne in izdelana je bila pogodba o gradnji blagovnice pri nas. Po njej se skupščina občine obvezuje, da bo komunalno uredila gradbeno parcelo. Površina prostorov bi znašala 3000 do 3500 m², v isti stavbi pa bi bil tudi gostinski lokal, kakor je to pri tako velikih trgovinah v navadi.

Kljub pripravljeni pogodbi in ravnanskim urgencam pa je prišlo do podpisa šele 8. aprila letos. Po tej pogodbi se Nama obvezuje, da bo začela z gradnjo letos jeseni in jo dokončala v 1. 1975.

Seveda pa tudi v zvezi z obveznostmi naše občine ni malo problemov. Treba je porušiti nekaj starih hiš in priskrbeti stanovanja za 12 družin. Tu sta pokazala razumevanje tako društvo upokojujencev kot železarna Ravne.

Vsa komunalna ureditev za gradnjo predvidenega zemljišča bo stala okoli 45 milijonov starih dinarjev. Ker občina lastnih sredstev nima, jih bo treba oskrbeti, za kar pa bo spet potrebno razumevanje.

Bo pa z dograditvijo Nama ves bodoči ravnanski center že dobil lepšo podobo, ki nas bo priganjala k njegovi končni ureditvi. To pa pomeni, rušenje ali adaptacijo še ostalih nekaterih starih hiš v tem delu mesta.

EKONOMSKI CENTER NA RAVNAH

9. april je datum, ki ga bomo šteli za začetek delovanja ekonomskega centra za koroško regijo. Tega dne je bila namreč delovna seja samoupravnega organa, sprejet program dela za leto 1974 in izvoljen za predsednika koordinacijskega odbora inž. Janez Žnidar.

Naš center je izpostava Ekonomskega centra Maribor, ki ga vodi mg. inž. Franc Pečnik. O tem, kako je takšna ustanova za našo regijo potrebna, je bil v bližnji preteklosti večkrat govor v gospodarskih in političnih krogih koroških občin, saj morda marsikatera zdrava pamet ni bila uresničena prav zaradi pomanjkanja analitskih, znanstvenih ocen.

Na Ravnah so dani dobri pogoji za delo takšne ustanove predvsem zaradi podobnega močnega centra v železarni in zaradi njenega računalnika, ki bo lahko obdeloval podatke. Morda pa je realno tudi pri-

čakovanje, da bo Koroški ekonomski center zbližal posamezne koroške občine oziroma okrepil tista prizadevanja, ki zdravo težijo k medobčinskemu, regionalnemu povezovanju in sodelovanju.

KMALU DOVOLJ VODE NA RAVNAH

Kopanje na tem in onem koncu Raven pomeni, da potekajo zadnja dela pri dokončni ureditvi mestnega vodovoda. Novo zgrajeni vodohrani naj bi po eni strani izravnavali pritisk v ceveh, po drugi pa naj bi tudi služili kot rezervoarji vode za stalno oskrbo sosesk. Če je namreč doslej nastala kje kakšna okvara, je bilo treba zaradi popravila zapreti vodo za ves kraj. Po novem pa to ne bo potrebno, saj bo v vodohranih vode za tri dni.

Čeprav so nekateri dajali prednost asfaltiranju Čečovja, je vendarle politika komunalnega sklada pravilnejša, saj je voda osnovna življenjska potreba, bomo pa s to akcijo tudi zaključili ureditev celotnega vodovodnega sistema v krajevni skupnosti Ravne.

DVA OBRAZA TRGOVINE V CENTRU

Trgovino s pohištvom smo Ravenčani že zelo potrebovali, tudi banka je, iz centra gledano, bolj pri roki in kakor da bomo celo svetila Elektrotehne raje kupovali v lepo urejenih, novih prostorih. Skratka, nove stavbe pri avtobusni postaji je bil vsakdo zares vesel in tudi obiskovalcev ji ne manjka. Žal pa je to samo en obraz te nove trgovine. Drugi je veliko manj prikupen.

Ni sicer jasno, ali projektant ni imel srečne roke ali teren ni dopuščal drugačne rešitve, dejstvo je pač, da trgovine običajno svoje robe ne dobavljajo s čelne, ulične strani, ampak od strani, z dvorišč ali od zadaj. V vsakem primeru pa se trudijo, da dostavljena roba čimprej izgine tja, kamor spada, to pomeni bodisi v skladišče ali pa h kupcu.

To pa posebno za Merxovo Opremo ne velja. Iz dneva v dan se vse predolgo kupičijo pred njenim vhom in izložbami kupi pripeljane robe, otežkočajo dostop, predvsem pa kvarijo videz celotne stavbe. Če so že res objektivne težave povzročile, da roba po drugi poti ne more ne noter ne ven, pa bi morali ves transport kakorkoli pospešiti. Kolikor danes to ob podiranju in kasnejši gradnji morda še ne moti toliko, pa si je popolnoma nemogoče zamisliti bodoči novi center Raven, kako vsak dan kar naprej kaže kupe embalaže.

Če si bo še Nama izmislila kaj podobnega, bomo imeli namesto lepega centra na ogled centralno mestno skladišče.

M. K.

DOMICIL NEKDANJIM AKTIVISTOM OF OKROŽJA DRAVOGRAD

Skupščina občine Ravne je na svoji seji dne 17. aprila podelila domicil nekdanjim aktivistom OF okrožja Dravograd.

Avgusta 1. 1942 so namreč prišli na Koroško prvi aktivisti OF, ki so ponesli obožen odpor na Koroško, kar je takrat pomenilo »v osrčje« nemškega rajha. Okrožni odbor OF Dravograd je sestavljalo nad 120 aktivistov, članov odbora, kurirjev in drugih.

Ob podelitvi domicila bodo nekdanji aktivisti OF prejeli ustrezno listino in zastavo.

M.

IZ DELA SKUPŠČINE OBČINE RAVNE

Srednjeročni razvojni program sprejet

SO Ravne je 17. aprila na zadnji seji v starem odborniškem sestavu med drugim končno sprejela tudi srednjeročni razvojni program. Čeprav je njegova vsebina dovolj znana, povzemamo na kratko izvajanja enega njegovih sestavljavcev Ermina Kržičnika.

Občina Ravne je bila v prvem obdobju po osvoboditvi deležna izjemnega interesa države in je dosegla velik gospodarski vzpon. Ker pa je širila predvsem bazično industrijo, ni dosegala ugodnih cen za svo-

Tu bo stala Nama

Foto: Franc Kamnik

je izdelke in je v rasti družbenega proizvoda kmalu zaostala za drugimi občinami. Kasneje je prišlo do stagnacije, okrog leta 1965 pa celo do resne krize, ki je danes premagana.

Srednjeročni razvojni program nakazuje, da morajo priti za občino, ki premore je-klo, les in tehnično sposobne kadre, boljši časi. Osnovna teza plana je, da ne predvideva razvoja zaradi razvoja, ampak je vanj povsod vgrajen tudi socialni element, tako npr. stanovanja, rekreativne enote, zelenice, zdrav zrak in čista voda, večje možnosti za izobraževanje mladih itn. Več kot polovica plana je posvečena tem vprašanjem, saj programira srečnejše življenje ljudi, za doseganje katerega pa je večja produktivnost le sredstvo, ne cilj.

Slaba stran plana je njegova premajhna preciznost in nedorečenost, jasno pa je tudi, da od vsega najmanj držita letnici 1971 — 1975, ki ga uokvirjata, saj je marsikaj, kar je zapisano v njem, že doseženo in preseženo, marsičesa pa tudi do l. 1975 ne bo mogoče uresničiti. So pa bila pri sestavljanju plana že upoštevana ustavna določila o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju ter so razprave o njem segle zelo na široko.

Občinski proračun za l. 1974

Zaradi letos uveljavljenega spremenjenega načina financiranja, po katerem se samoupravne interesne skupnosti dogovarjajo o financiranju svojih programov direktno z delovnimi ljudmi v TOZD, je občinski proračun temu ustrezno skrčen. Glavni vir dohodkov bodo odslej davki iz osebnega dohodka, drugi davki, takse in dohodki po posebnih predpisih. Ti dohodki naj bi letos nanесли nekaj nad 16 milijonov dinarjev.

Glavne postavke v predlogu razporeda sredstev so socialno skrbstvo in zdravstveno varstvo, komunalna dejavnost, delo državnih organov, dejavnost krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij ter narodne obrambe. Če na ta proračun skoraj ni bilo pripomb, pa jih je bilo tem več na finančni načrt komunalnega sklada občine. Nanašale so se največ na ureditev pločnikov in razsvetljave v novih soseskah Javornik in Dobja vas ter do njih, na pešpoti in rušenje starih hiš, asfaltiranje in druge zadeve, s katerimi se občani vsak dan srečujejo in jih je veliko več, kakor pa je za njihovo zadovoljivo ureditev na razpolago denarja v enem letu in jih je zato treba urejati postopno.

K.

kontinuitete revolucionarnega delavskega gibanja od konca leta 1918 pa vse do današnjih dni. To pomeni, da praznovanje te obletnice ni posvečeno samo spopadu rudarjev, revirskih delavcev z Orjuno, ampak da obsega čas in dogodke v letih med obema vojnoma, ko je v rudarskih revirjih zrasla komunistična partija, vzniknila »trboveljska komuna«, ko je prišlo v dneih od 20. julija do 17. septembra 1923. leta do največje rudarske stavke, zasedbe rovin in gladovne stavke in ko so v zasavskih revirjih zrastle množična delavska kulturna društva, posvečeno pa je tudi obdobju graditve nove Jugoslavije.

Današnji čas daje vsemu temu poseben pečat, saj prav v tem obdobju s sprejetima ustavama nadalje razvijamo in poglobljamo razredno usmeritev naše družbe ter s tem vlogo in položaj delavskega razreda, s tem da dokončno uresničujemo težnje delavskega razreda »po osvoboditvi in oblasti«, cilje, za katere so se borili tudi rudarji, delavci iz rdečih revirjev.

Praznovanje 50. obletnice zloma Orjune v Zasavju bo tako pomenilo manifestacijo delavstva iz vse Slovenije, s čimer bo izpričana vztrajna borba delavskega razreda za nov in drugačen svet, za nove družbene odnose na temeljih, ki so zapisani v ustavi SFRJ in SRS.

Praznovanje 50. obletnice zloma Orjune pa bodo v Zasavju — Trbovljah trajno obeležili z odkritjem novega spomenika, ki bo postavljen na kraju spopada, tj. pred muzejem ljudske revolucije. Imel bo sicer vsa obeležja spopada z Orjuno, vendar pa bo v svoji zasnovi pomenil življenje in borbo delavskega razreda, ki jo je le-ta doživljal v pretekli zgodovini. Spomenik izdeluje naš rojak kipar Stojan Batič.

Pomembno kulturno pridobitev za Trbovlje in tudi Zasavje pomeni sedanja sanacija muzeja ljudske revolucije v Trbovljah. S preureditvijo tega objekta bo v Trbovljah omogočeno, da bo muzej imel tisto vsebinsko vrednost in pomen, ki mu glede na bogato, revolucionarno zgodovino Trbovelj in revirjev tudi upravičeno pripada.

Po programu praznovanja bodo imeli v Zasavju v zadnjem tednu meseca maja t. l. vrsto kulturnih in športnih prireditev. Na njih naj bi predvsem sodelovala kulturna in športna društva iz delavskih centrov Slovenije; vrsto prireditev pa bodo organizirala društva iz Zasavja. V program je vključena tudi šolska mladina iz Zasavja. S svojim programom pa se v praznovanje vključuje prav tako slovenska mladina, ki je 50. obletnico zloma Orjune določila kot svojo osrednjo proslavo v tem letu.

NADOMESTILO OD DELOVNIM INVALIDOM

Pri izplačilu osebnega dohodka za april 15. maja 1974 bodo vsi delovni invalidi, ki so po statutu skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja upravičeni do nadomestila — razlike OD zaradi premerstitve na slabše nagrajevano delovno mesto, dobili izplačano nadomestilo OD za leto 1974 (od 1.1.1974 dalje) po novem obračunu.

Ker pri novi odmeri nadomestila skupnost invalidsko pokojninskega zavarovanja

Praznovanje 50. obletnice zloma Orjune v Zasavju

V revirjih se pripravljajo na praznovanje enega izmed najpomembnejših dogodkov iz bogate revolucionarne zgodovine delavskega gibanja v revirjih. 1. junija 1974. leta poteče namreč 50 let od zgodovinskega spopada slovenskega delavstva s fašistično organizacijo »Orjuno«. Tega dne je slovenski proletarijat na čelu z revirskimi rudarji — delavci pod vodstvom komunistične partije, skupno z delavskimi obrambnimi četami PAČ iz revirjev in Ljubljane zadal tej organizaciji odločilen udarec, od katerega si ta jugoslovanska fašistična organizacija ni več opomogla.

Dogodki v Trbovljah so sestavni del boja jugoslovanskega delavskega razreda proti takratnemu centralističnemu režimu v Jugoslaviji ter jugoslovanskemu nacionalizmu, ki ga je ponujala Orjuna, prežetega z brutalnostjo fašizma. S tem je bil odbit prvi val fašizma v Jugoslaviji.

Obnavljajoča se moč delavskega razreda je navedla centralistični režim, da odobri najavljeni pohod Orjune v Trbovlje, »v rdečo komunistično trdnjavo«. Pohod je pomenil predrzen izziv tako delavstvu kot nacionalnim opozicijskim silam, v prvi vrsti komunističnemu gibanju. Za ta pohod je Orjuna zbrala pristaje iz vse Slovenije, Zagreba, Splita in drugod, s čimer je pre-rastel okvir slovenskega političnega dogajanja in prejel pomen akcije v vsedržavnem obsegu. Orjuna je v Trbovljah tako nastopila kot udarna pest centralističnih in hegemonističnih krogov srbske buržoazije.

Pod vodstvom komunistične partije v Sloveniji so se rdeči revirji zavestno in načrtno pripravljali na oborožen odpor Orjuni v Trbovljah. Delavstvo je v Trbov-

ljah branilo svoj kraj, svoje domove, svoje pridobitve in svojo kulturo.

Ravnalo je v skladu z opozorili in navodili komunistične partije, ki ji gre zasluga, da je zgodaj spoznala nevarnost fašizma — grožnjo slovenskemu narodu kot celoti.

Po aprilski generalni stavki leta 1920 je bil to najhujši notranje-politični spopad v Sloveniji. V njem se je odrazila ostra razredna napetost in ostra nacionalna kriza v takratni Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Dan 1. junij 1924. leta zato označujemo v zgodovini boja delavskega razreda kot pomemben dogodek in zmago delavcev v zaustavitvi fašistično-nacionalističnega pohoda v takratni Jugoslaviji. Zato tudi stališče izvršnega biroja predsedstva ZK Jugoslavije, da ob 50. obletnici zloma Orjune v Zasavju tem akcijam in borbi delavskega razreda po vsej državi damo vsejugoslovansko obeležje.

Sedanje priprave na praznovanje te pomembne obletnice, ki jih vodi poseben 30-članski republiški odbor pod vodstvom predsednika CK ZKS tov. Franceta POPI-TA, so zato vseslovenskega in tudi jugoslovanskega pomena.

Praznovanje 50. obletnice zloma Orjune bomo v Zasavju obeležili z vseslovensko delavsko proslavo, ki bo 1. junija 1974 v Trbovljah. Na proslavi, ki bi se je naj udeležilo 25 do 30.000 ljudi iz vse Slovenije, bo govoril sekretar izvršnega biroja predsedstva ZKJ tov. Stane Dolanc. Proslava bo sklenjena s kulturnim programom, v katerem bo nastopilo 780 članov kulturnih skupin iz vsega Zasavja, ter z vseljudskim praznovanjem po končani proslavi.

Vsebinski koncept praznovanja 50. obletnice zloma Orjune v revirjih izhaja od

Jeseniški železarji, nagrajenci sklada Borisa Kidriča

Odgovorni iz železarne Jesenice so zgodaj, takoj po osvoboditvi ugotovili, da se morajo v prvi vrsti nasloniti na lastne sile, ako hočejo obnoviti in avtomatizirati vse svoje zastarele in iztrošene proizvodne kapacitete za večjo, ceneno in kvaliteto proizvodno iskanje in cenjenih proizvodov za potrebe domačega in zunanjega trga.

Polkvalificirani, kvalificirani in visoko kvalificirani metalurški strokovnjaki, strojni in elektro vzdrževalci ter energetiki so skupaj z neposrednimi proizvajalci, plavžarji, martinarji, elektro jeklarji, valjavci in vsemi drugimi prijeli za delo in zavijali rokave. Od leta 1945 do danes so izvedli in uvedli v proizvodnjo že 2140 zelo koristnih in uspešnih tehničnih izboljšav, ki iz leta v leto ustvarjajo vedno večje koristi in prihranke. V šestisočletnem delovnem kolektivu se aktivno bavi z inovativno dejavnostjo prek 600 izredno prizadevnih in uspešnih iznajditeljev, novatorjev, racionalizatorjev in avtorjev majhnih, toda potrebnih in koristnih obratnih izboljšav.

Z inventivno aktivnostjo se v železarni Jesenice ne bavijo le posamezniki, temveč tudi delovne skupine, ki se trudijo in prizadevajo, da bi bila proizvodnja cenejša in rentabilnejša, da bi bilo manj kvarov in zastojev, ki povzročajo izpade iskane proizvodnje. Veliko skrb posvečajo iznajditelji in novatorji v železarni tudi delovni varnosti in boljšemu delovnemu vzdušju vseh zaposlenih.

Poleg številnih energetikov, strojnih in elektro vzdrževalcev in instrumentalcev so prizadevni in uspešni pri inventivni dejavnosti tudi neposredni proizvajalci, vzdrževalni in proizvodni asistenti, delovodje, obratovodje, direktorji TOZD in izvedenci za posamezne proizvodne skupine ter sodelavci oddelka tehnične kontrole in raziskav.

Organi samoupravljanja, uprava železarne, sindikalna organizacija, tehnično proizvodni sektor, sektor za plan in ekonomiko podjetja nudijo avtorjem izboljševalnih predlogov vso potrebno moralno, strokovno in tehnično ter materialno pomoč. Posebna služba za novatorstvo in racionalizacijo s komisijami za ocenjevanje

ne bo izdajala odločb, bi rad na kratko obrazil nov način obračuna in postopek v spornih primerih.

Po 3. in 4. odstavku 155 čl. in 330 čl. statuta skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja se nadomestilo za leto 1974 odmeri tako, da se že odmerjeno nadomestilo za leto 1973 poveča za toliko procentov, kolikšen je bil porast povprečnih osebnih dohodkov v železarni Ravne v letu 1973 nasproti letu 1972.

Po podatkih oddelka za oblikovanje osebnih dohodkov znaša povprečje 19,62 odstotka.

Delovni invalid, ki bo smatral, da mu nadomestilo ni pravilno odmerjeno, se naj zgleda pri referentu za invalidske zadeve, kjer bomo preverili podatke oziroma sestavili (pritožbo) predlog za izdajo odločbe. Šele po prejemu odločbe bo možna pritožba. Rok za pritožbo se bo štel kot običajno od dneva vročitve.

Delavcem, ki so si pridobili status delovnega invalida po 1. 1. 1974, pa se bo nadomestilo odmerilo na podlagi povprečnih dohodkov skupine delavcev, zaposlenih v letu 1973 na invalidovem prejšnjem in novem delovnem mestu.

V teh primerih bo skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja izdala odločbo običajno.

Milan Praznik

vanje izboljševalnih predlogov pri 4 TOZD in odbor za inventivno dejavnost pri DS železarne skuša pospešeno objektivno oceniti vsako invencijo in izvedeno inovacijo ter avtorja po posebnem pravilniku na podlagi prikazanih in potrjenih prihrankov in koristi vzpodbudno nagraditi. Vse to pozitivno vpliva na aktivizacijo večkratnih novatorjev in mobilizacijo novih, mlajših v inventivno aktivnost.

Jeseniški železarski kolektiv se ponosa z desetimi iznajditelji in šestimi nagrajenci iz sklada Borisa Kidriča, poleg tega pa so lani v počastitev stoletnice prve izdelave visokodotnega feromangana v javniški plavžih (1873—1973) podelili dr. dipl. inž. Marinu Gabrovšku Lambert-Pantozovo plaketo, diplomu in nagrado za pomembne metalurške dosežke v korist železarne.

V letih 1974—1975 pa bodo v železarni Jesenice dodatno razpisali posebno vzpodbudno nagrado z naslovom »novator leta«.

Jeseniški železarji so tudi nosilci pomembne naloge, da pripravijo vse potrebno za skupno inventivno službo v sklopu združenega podjetja slovenskih železarn in priključenih podjetij in gospodarskih organizacij, da bi se ta dejavnost uskladila in da bi se izognilo dvojnostim in trajnostim pri osvajanju nove tehnologije ter drugih delovnih postopkov in nabavi tujih, drago plačanih patentov in licenc.

Prijetna dolžnost nam je predstaviti sok jeseniških železarjev, nosilce priznanj in nagrad Borisa Kidriča.

Prvi, ki je prejel to priznanje in nagrado iz vrst jeseniških železarjev leta 1968, je bil dipl. inž. Senčar Vlado za tehnično izboljšavo obračanje blumov na zanko pri valjanju ingotov v blume za potrebe žične valjarne. Ta izboljšava je še vedno v koristni uporabi. Z njo je avtorju uspelo bistveno skrajšati čas valjanja in s tem vzporedno tudi zmanjšati stroške valjanja.

Leta 1969 sta upravičeno prejela Kidričevo priznanje in nagrado avtorja izračuna optimalnega programskega izplena v valjarni debele pločevine za potrebe nadaljnjega valjanja dipl. inž. Bartelj Božo in dipl. inž. Babšek Bogdan, ki jima je uspelo povečati slab izplen za 1,38 %.

Tretji nosilec priznanja in nagrade je bil v letu 1973 mag. dipl. inž. Brudar Božidar, ki je s svojim izboljševalnim predlogom o novi merilni napravi za merjenje in izračunavanje pravičnih, optimalnih odrezov blumov za potrebe žične valjarne olajšal delo tam zaposlenih in dosegel natančnejše merjenje in odrezovanje blumov.

Peti in šesti nosilec nagrade sta mag. dipl. inž. Razinger Tone in dipl. inž. Arh Jože, ki sta s svojim izumom naprave za dovajanje svinca v pragu v curek jekla pri viivanju in sploh izdelave svinčevih jekel pri nas kakovostila in uvedla izdelavo visoko kvaliteten svinčevih jekel v železarni Jesenice.

S temi velikimi in pomembnimi dosežki jeseniških metalurških strokovnjakov jeseniški železarski kolektiv pogumno in uspešno starta v leto tehničnih inovacij in industrijske lastnine — 1974—1975.

Uroš Župančič

IZ ŽELEZARNE JESENICE

Na Jesenicah so v posebni prilogi Železarja objavili predlog osnutka samoupravnega sporazuma o varstvu pri delu v TOZD in OSS. Gradivo, ki ga posredujejo v javno razpravo, spada v sklop medsebojnih razmerij, vendar so se odločili, da bodo imeli poseben sporazum o varstvu pri delu, ki bo obravnaval in določal le pravice in obveznosti delavcev s tega področja. V isti prilogi objavljajo tudi predlog delitve sklada skupne porabe in zdru-

Ivarčko jezero

ževanja namenskih sredstev za letošnje leto.

Jeseniški Železar že v nekaj številkah objavlja Leninove misli o marksizmu in filozofiji. Ker smo imeli pri nas daljše obdobje zelo liberalno založniško politiko, ki je objavljala dosti prevodov del iz zahodnega sveta, je vračanje k izviru marksizma in leninizma gotovo pozitivno. Seveda pa je objava v nadaljevanjih veliko lažja v tedniku kot npr. v mesečniku.

Jeseničani v svojem Železarnu redno objavljajo tudi kratke povzetke s sestankov delovnih skupin. Tiskane objave o podobnih sejah pri nas sicer ne bi prišle v poštev, ker bi gradivo v mesecu dni že zastarelo, verjetno pa bi za sprotno obveščanje ustrezala tudi razglasna postaja.

Komisija za rekreacijo, kulturo in odihne pri društvu upokojencev na Jesenicah je tudi letos pripravila obsežen program dela. Poleg predavanj in izletov imajo v načrtu tudi ureditev balinišča in ruskega kegljišča, da bodo upokojenci lahko našli razvedrilo v čistem svežem zraku, ne samo v zaprtih prostorih.

Z. S.

LETOVANJE SOCIALNO OGROŽENIH DELAVCEV

Kot vsako leto je tudi letos komisija za socialno problematiko pri sindikatu skupaj s socialno službo izdelala kriterije za določitev liste socialno ogroženih, ki bodo poslani na brezplačni dopust v Portorož. Ker je število mest in sredstev v poštinskem domu omejeno, je bil sprejet sklep, da se pošlje na brezplačni dopust 60 delavcev (lani jih je letovalo brezplačno kot socialno ogroženih 59) po naslednjih kriterijih:

1. da delavec sam preživlja 4 ali več nezaposlenih družinskih članov, da zakonec ni zaposlen,
2. da še ni bil poslan na brezplačno letovanje (imajo prednost pred tistimi, ki so že bili),

3. samohranilci, ki preživljajo najmanj dva družinska člana,

4. da so delavčeve socialne razmere take, da si sam ne more privoščiti rednega letnega dopusta na morju.

Socialno ogroženi lahko letujejo v počitniškem domu v Portorožu samo v predsezoni in posezoni zaradi prezasedenosti počitniškega doma v sezoni.

Kot vsako leto bodo tudi letos poleg socialno ogroženih delavcev brezplačno letovali vsi tisti, ki so bili upokojeni invalidsko ali starostno lani in v tekočem letu.

Nadalje letuje brezplačno vsako leto tudi nekaj delavcev, za katere da predlog zdravstvena služba, in posamezni svojci za polovično ceno.

Potrebe po pošiljanju na brezplačno letovanje pa se vsako leto bolj kažejo v obratih. Vodstva želijo, da bi pošiljali na letovanje tudi nadpoprečno pridne in požrtvovalne delavce in samoupravljavce. To bi jim bilo priznanje za njihovo delo in politično aktivnost, vendar zaenkrat zaradi omejitve sredstev in mest v počitniškem domu ne pride v poštev. Prav gotovo pa bo sčasoma nujno treba tudi za te delavce najti nekaj sredstev, za kar že nekaj let ni nobenega razumevanja oziroma so pohvale in nagrade za izredne uspehe šle popolnoma v pozabo. Po mnenju sindikalnih delavcev pa bi morali nagraditi z brezplačnim letovanjem tudi vse tiste delavce, ki se že nekaj let nesebično odločajo za darovanje krvi ob krvodajalskih akcijah in tudi takrat, ko kliče za pomoč bolnišnica Slovenj Gradec, ko gre za življenje.

Torej merilo za pošiljanje na brezplačno letovanje naj bi se razširilo od socialnega in zdravstvenega vidika tudi na požrtvovalnost in humanost določenih oseb, saj je le-teh vedno manj kljub vedno večjim potrebam.

F. K.

SOCIALNA PROBLEMATIKA TOPILNICE

Pomanjkanje kadra v obratu topilnice je bil eden izmed vzrokov, da smo pristopili k analitski obdelavi zaposlenih v tem obratu. Spremljanje bolniških izostankov nam pove, da je bilo nadpoprečno izostajanje z dela zaradi bolezni eden izmed tehničnih vzrokov za pomanjkanje delavcev.

Bolniški izostanki

	izgubljenih del. dni	v topilnici	v železarni
Avгust 73	590 ali	9,89 %	6,41 %
September 73	503	6,94 %	6,20 %
Oktober 73	491	7,39 %	6,42 %
November 73	600	9,37 %	7,24 %
December 73	735	9,29 %	6,71 %
Januar 74	479	7,74 %	6,34 %
Februar 74	269	4,34 %	5,32 %
Marec 74	294,5	4,76 %	5,31 %

Iz podatkov je razvidno, da je bil največji izpad delovnih dni zaradi bolezni ravno v avgustu 9,89 %, to je v mesecu, ko je največ ljudi na rednem letnem dopustu, nadalje v novembru 73 je bilo 9,37 % izostankov. Po novem letu pa zaradi ukrepov, ki so bili v večini realizirani za znižanje bolniških izostankov, stanje gre na boljše. V februarju so izostanki že pod poprečjem železarne, kar pomeni več kot uspeh prizadevanj, topilnica 4,34 % in železarna 5,32 %.

Bolezni in nesreče so botrovale nastanku invalidnosti v topilnici skupaj 45 delavcem,

ki so še v delovnem razmerju na drugih delovnih mestih. V postopku pa je še 14 delavcev iz topilnice, ki čakajo na primerno delovno mesto oziroma ocenitev invalidske komisije. Po letih je invalidska komisija potrdila invalidnost:

1973 7 delavcem,
1972 4 delavcem,
1971 3 delavcem,
1970 3 delavcem,
1969 4 delavcem,

prejšnja leta skupaj 23 delavcev.

Največje odstopanje je v letu 1973, zlasti če k že ocenjenim prištejemo še 14 primerov, ki so še v postopku za priznanje invalidnosti.

Od skupnega števila nastalih invalidov v topilnici je bilo najdeno primerno delovno mesto preostalih psihofizičnih sposobnosti delavca 30 invalidom ali 66 % v sami topilnici. Ostalih 15 invalidov pa smo zaposlili v drugih obratih, iz česar se vidi, da je odnos obratovodstva do zaposlovanja svojih delovnih invalidov kljub objektivnim težavam zaradi težkega dela še kar dober.

Ker so po naši hipotezi vzroki težav pomanjkanja delavcev tudi v strukturi zaposlenih, saj vemo, da prevladujejo nekvalificirani delavci in delavci, ki so poleg težkega 8-urnega dela obremenjeni s fizično napornim delom doma na zemlji in še z naporno hojo na delo, saj prihajajo z vseh hribov od Pohorja do Podpece, so nam v potrditev naslednji podatki:

na Ravnah stanuje 144 delavcev, na Prevaljah 39, v Dravogradu 40, v Mežici 8, v drugih krajih 61.

Od skupnega števila zaposlenih v obratu topilnice živi v polproletarskih okoliščinah 116 delavcev ali 40 %. Ti so vezani poleg težkega dela v topilnici še na obdelovanje zemlje bodisi svoje ali svojcev. Dvojna fizična obremenjenost, nevarnost dela in nepoučenost so vsekakor poglavitni vzrok izostankom zaradi bolezni in nesreč kot nastanku invalidnosti delavcev.

F. K.

Železarske zanimivosti

KANADA ima velike zaloge oljnega peska, ki vsebuje do 18 % katrana. Do sedaj so ta pesek le delno izkoriščali za izdelavo katanizirane lepene in asfalta. Nahajališča so v deželi Alberti ter tako velika, da vsebujejo 90—100 milijard ton nafte. Raziskave pa še niso zaključene in potekajo še v sosednjih deželah Kanade. Večina tega peska leži plitvo pod površino, zato ga bodo pričeli takoj izkoriščati. Največje investicije bodo vložile firme Shell Canada in Syncruda. Obe predvidevata prve količine nafte in bencina že leta 1976. Proizvodnja bo kljub zapletenemu postopku rentabilna, saj se je nafta podražila, poleg tega pa del investicij krije tudi kanadska vlada. To je prvi večji industrijski poseg v predelavo oljnih peskov za proizvodnjo nafte.

MAROKO. Na sredozemski obali v bližini mesta Nador je ob novem letu pričela obratovati nova tovarna za proizvodnjo metaliziranih peletov. Kapaciteta te tovarne je v prvi fazi 850.000 ton na leto, kasneje pa jo bodo še povečali. Pelete izdelujejo po znanem postopku mixred (licenca ZDA) in so zelo dobre kvalitete. Glavni kupci so zahodnoevropske države.

POLJSKA gradi novo železarno Huta zawierce v bližini mesta Katowice. Letna proizvodnja bo 1,2 milijona ton jekla, kasneje pa 3 milijone ton. Za proizvodnjo grodlja (surovega železa) so naročili v Franciji štiri elektro plavže of firme Cressot Loire, opremo za jeklaro pa so naročili v Sovjetski zvezi.

ALŽIRIJA se po osvoboditvi izpod francoske oblasti hitreje industrializira. Poleg drugega predvidevajo povečanje proizvodnje jekla na 3 milijone ton. Proizvodnjo železarne El Hadjar bodo povečali na 2 milijona ton, saj ima ugodne surovinske in energetske pogoje.

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE povečujejo porabo jeklarskih izdelkov za 2,5 % na leto. Če hočejo preprečiti povečan uvoz jekla, bodo morali narediti do leta 1980 najmanj 22 milijonov ton jekla več kot v lanskem letu. Lani so v proizvodnji jekla sicer prehiteli Sovjetsko zvezo, vendar predvidevajo, da jih bo ta zopet prehitela, ker ji poraba jekla hitreje narašča.

Zanimivo je, da vlada ZDA dovoljuje le minimalno povečanje cen jeklu, zato so naporji za izpopolnitev v proizvodnji in povečanje rentabilnosti močno prisotni. Najbolj rentabilne so mini železarne, ki jih je v ZDA že 45. Vse so bile zgrajene v zadnjih letih, delno tudi z denarjem inozemskih družb.

Strokovne službe ZDA napovedujejo, da bo v letu 1980 proizvodnja jekla presegla 1 milijardo ton. Predvidevajo, da bodo najbolj povečale proizvodnjo Sovjetska zveza, Japonska, Brazilija, ZDA, Zahodna Nemčija, Poljska, Kitajska itd.

Rado Jelerčič, dipl. inž.

PRIROČNIK ZA NOVO SPREJETE DELAVCE

V železarni se je zadnji čas pojavila potreba po brošuri, v kateri bi bilo zbrano vse, kar naj bi na novo sprejeti član kolektiva vedel o podjetju, v katerega se vključuje, pa o svojih pravicah in dolžnostih. Res je, da imamo redno seminarje za novo sprejete delavce, na katerih jih seznanimo z vsem potrebnim, vendar je vprašanje, koliko od tega ostane trajno v spominu, medtem ko po brošuri lahko človek zmeraj polista.

Zamisel o takšnem priročniku sploh ni nova. Mnoga velika podjetja (TAM, Lito-stroj, Železarna Jesenice, da ne govorimo o inozemskih) so ga imele že pred desetimi leti, ko smo se pri nas prvič resneje lotili priprave za tako publikacijo, vendar je nismo izvedli zaradi premajhne zagretosti odgovornih.

Danes je pripravljenost za informiranje delavcev bistveno drugačna in zato obstaja realno upanje, da bomo vsaj do jeseni takšen priročnik dobili. Imenovan je namreč sedemčlanski uredniški odbor pod vodstvom tov. Ciglerja, ki ima konkretne zadolžitve.

Kaj naj bi vseboval tak priročnik?

Najprej bi morala biti na kratko predstavljena tovarna v svoji rasti skozi zgodovino do današnjega stanja s pogledom na jutrišnji razvoj. Ker posameznik s svojega delovnega mesta redko dobi pregled nad celoto, bi bilo najbrž prav predstaviti tok proizvodnje od surovin do polizdelkov in izdelkov.

Proizvodna organizacija podjetja se po kriva s TOZD, zato je naslednji logični korak beseda o samoupravni strukturi v železarni ter o družbenopolitičnih organizacijah in sindikatu. Od tu naprej je seveda možna diskusija, ali dati prednost

Temeljni dejavnik v sodobnem cestnem prometu je človek

Vozila in ceste sodijo med najsodobnejše dosežke znanstvenih in tehničnih stvaritev. Človek jih je namenil v svoj prid. Promet se je uvrstil med najpomembnejša torišča civilizacije, kjer se porajajo novi odnosi. Sodobno življenje na prometnih površinah zahteva tedaj od vsakega posameznika kvalitetne spremembe osebnostnih vrednot, boljše vzgojo in več znanja o prometu. Zato si moramo mi vsi, ki se kakorkoli vključujemo v prometno življenje, prizadevati, da se bomo vedno in povsod držali v tej listini »kodeks etike udeležencev v cestnem prometu« omenjenih načel etike in morale zaradi nas samih, v srečo in zadovoljstvo soljudi in vse družbene skupnosti. Zato naj podam povzetek iz tega kodeksa, ki ga je izdala komisija za vzgojo in varnost v cestnem prometu SR Slovenije.

Za življenje v prometu je človek sprejel strogo določen red. Red je tu potreben bolj kot na kateremkoli drugem področju. Od tega, kako ga uveljavlja, sta odvisna njegova osebnostna sreča in sreča drugih, saj je zdrav in za delo sposoben človek največje bogastvo vsake družbene skupnosti.

Brezpogojno spoštovanje in izpolnjevanje prometnih predpisov in pravil kakor tudi dosledno upoštevanje pravic in prednosti, ki jih prometni predpisi nalagajo drugim udeležencem v prometu, je tedaj temeljna dolžnost vsakega uporabnika prometnih površin. Kdor krši osnovno načelo prometne varnosti, lahko miselno izživa nesrečo.

Cestne površine, še tako široke in dobre, bodo vedno pretesen življenjski prostor za potrebe sodobnega prometa. Zato naj se vsak posebej vključuje vanj telesno in duševno sposoben, zdrav in spočit. Voznik motornega vozila, ki sede za volan, a se zdravstveno slabo počuti in je čustveno vznemirjen (zaskrbljen, žalosten, jezen, razdražljiv, pretirano vzbujen od veselja in podobno), naj ve, da je njegova pot močno tvegana. Če sopotniki takega voznika spodbujajo k vožnji, lahko kaj hitro zapeljejo njega samega in še druge udeležence v prometu v težko nesrečo.

V prometu se situacije spreminjajo z bliskovito naglico. Vesten voznik zato neprestano spremlja vožnjo nasproti prihajajočih vozil, je pozoren na okolico cestnega pasu, po katerem vozi, ter je vedno pripravljen hitro in prav ukrepati v primeru kakršnegakoli presenečenja, zlasti še na križiščih, prehodih, spojih cest s cesto, po kateri vozi, in podobno. Vsak trenutek nas lahko preseneči kakor kolesar, voznik motornega vozila ali pešec in vsaka prometna površina lahko skriva za nas raznovrstne pasti.

Upravljanje z vozilom prištevajo med najnapornejša človekova opravila. Dolgotrajna neprekinjena vožnja je še posebno utrujajoča; čim daljša je vožnja, tem močnejše in hitreje telesno in duševno izčrpa voznika. Zlasti utruja vožnja pozimi, v snegu, megli, naliivu, na poledeneli cesti, pa tudi ponoči.

osnovnim informacijam o medsebojnih razmerjih ter pravicah in dolžnostih delavcev ali delovni in tehnološki disciplini ter zdravstveni zaščiti in varstvu pri delu. Oboje pač mora biti razloženo.

Naposled bo treba zelo jasno povedati, na koga se mora delavec obračati, kadar ureja npr. otroški dodatek; posojilo, stanovanjsko vprašanje ali kadar se hoče pri- tožiti. Zvedeti mora nadalje o možnostih za rekreacijo, vključitev v športno ali kulturno dejavnost. Tudi seznam najvažnejših telefonskih števil ne bi škodil.

Če bo priročnik vse to in morda še kaj povedal v preprostem vsem razumljivem jeziku, bo gotovo dosegel svoj namen.

n. r.

Zato se bo voznik, ki mu je varna vožnja prva in glavna skrb, vselej, kadar bo občutil utrujenost, pravočasno odločil za počitek ali celo za krajše spanje. Kolikokrat se je namreč že zgodilo, da je med vožnjo v boju z utrujenostjo podlegel voznik. Zadremal je samo za hip, navadno pa se ni več prebudil.

Poleg izkušenih in discipliniranih se v promet vključujejo udeleženci, ki so o prometnih pravilih slabo poučeni. Mednje ne sodijo le starejši pešci ali vozniki vprežnih vozil, temveč tudi kolesarji in vozniki vseh vrst motornih vozil — začetniki, ki si za sodoben cestni promet še niso pridobili potrebnih voznških izkušenj. Z nenamernimi napakami povzročajo v prometnem redu zmedo in nevarne situacije.

Izkušen in uviden voznik, kolesar ali pešec se zaradi teh nerodnosti ne bo jezil nanje; spomnil se bo svojih prvih neobglenih korakov v prometni vrvež, pa jih bo razumel in jim odpustil. Še več, neizkušenim nerodnejšem bo vselej rad tako ali drugače pomagal iz zadreg in težav: pešca, na primer, ki je zašel na nevaren vozni pas, bo zaščitil in ga popeljal na varno; tovarišu, ki mu je odpovedal motor na cesti, bo koristno svetoval ali mu bo pomagal spraviti vozilo iz prometnega toka.

Udeleženci v prometu, posebej vozniki motornih vozil, naj ne dovolijo, da jih zapelje moč motorja njihovega vozila, trenutna slaba volja ali njihova vihravost. Zavoljo tega bi le ogrozili druge ali jim kakorkoli brezobzirno oteževali uporabo ceste. S svojim vedenjem naj okolici ne dajo povoda, da bi jih imela za ljudi brez srčne kulture.

Posebno pozornost in obzirnost zaslužijo v prometu otroci in stari ljudje. Za sodoben cestni promet so nezreli, neobgleni. Igra, ne previdnost in podobno lahko otroka v trenutku potisne iz prometnega zatišja v nevaren prometni vrtinec. Telesne moči starih ljudi pa so prešibke, da bi mogli slediti hitrim prometnim utripom.

Tega se bo zavedal vsak razumen voznik motornega ali drugega vozila. Na slabo pre-

glednih odsekih ceste, na ovinkih — v naseljih in zunaj njih bo zmanjšal hitrost in zbral vse svoje sile v pripravljenost, da se ne samo izogne nesreči, marveč tudi vsaki možnosti, da bi nesrečo povzročil.

Kaj naj bi bilo hujšega od zavesti, da si zaradi malomarnosti poškodoval neobglenega človeka ali mu celo ugasnil življenje? Zakonu še kako ali kdaj uideš, toda obtožbam, žrtve svojega nepremišljenega in nemoralnega ravnanja v prometu nikakor in nikoli.

Prehitevanje ob nepravem času in na nevarnih cestnih odsekih, vrivanje vozila med vozila sovoznikov, nenapovedano ali prepozno napovedano spreminjanje smeri vožnje, izsiljevanje prednosti in podobno neodgovorno ravnanje v cestnem prometu zanesljivo privede do težkih nesreč in strahotnih posledic. Vsak nevaren poizkus ali tveganje posameznika naj se vselej umakne preudarni oceni situacije in dejanjem, ki zagotavljajo varnost v prometu.

Voznikom, posebej še tistim, ki upravljajo motorno vozilo, je včasih v trenutku treba uporabiti prav vse svoje sposobnosti. Zato se bodo zavestno in pravočasno izognili vsem vplivom, ki bi lahko zmanjšali njihove voznške sposobnosti. Tako vplivajo alkohol, zdravila, mamila. Ne glede na omejitve, ki jih postavlja zakon, se bodo zavedni in odgovorni vozniki docela odrekli takim sredstvom, dokler vozijo in pred vožnjo. Zlasti naj se spomnijo, da nekatera zdravila skupaj z alkoholom, četudi oboje v majhnih količinah, lahko povzročijo nenadne in hude motnje, ki bistveno prizadenejo voznikovo sposobnost za varno vožnjo.

Alkohol je lažno poživilo. Vsaka kapljica alkohola je v prometu večkrat solza trpljenja in žalosti tistih, ki jih imamo najrajši, ali ki nam niso nikoli storili nič zalega.

Poleg sodobnega in s prometno etiko osveščenega voznika spada med osnovne pogoje varne in srečne vožnje tudi tehnično brezhibno vozilo. Prek zahtev, ki jih postavljajo predpisi, vozniki tudi moralno odgovarjajo za to, da bo vozilo, od katerega je odvisna varna vožnja, vselej brezhibno. Najboljše vozilo lahko postane nevaren, zahrbtni sovražnik, kadar mu vozniki niso kos. Dobri vozniki ne bodo dopustili, da bi jim gospodovalo vozilo, pač pa bodo oni ukazovali stroju.

Rudi Blatnik

KULTURNA KRONIKA

Razstava Silva Kresnika

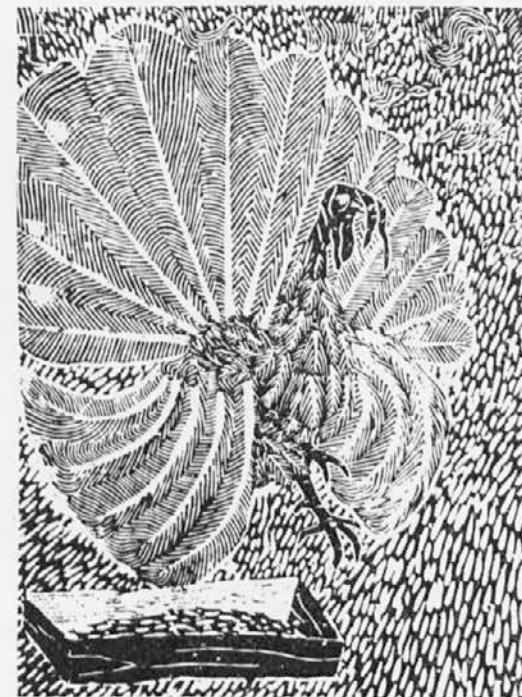
Od 5. do 24. aprila je v Umetnostnem paviljonu v Slovenj Gradcu razstavljal linoreze in barvne monotipije naš sodelavec Silva Kresnik. Pokrovitelja razstave sta bila občinska sindikalna sveta Ravne in Slovenj Gradec.

Kresnik, ki se nam je prvič predstavil na skupni razstavi slikarjev — amaterjev v železarni pred dvema letoma, je s svojimi deli tokrat dobesedno napolnil stene in vitrine Umetnostnega paviljona. Temu prvemu vtisu sledi takoj drugi: Kresnikova dela niso nastala samo iz veselja do oblikovanja, ampak so predvsem rezultat potrebe po osebni izpovedi.

Pred gledalcem se vrstijo obrazi in glave ljudi, predmeti, živali, pa spet ljudje, predvsem ljudje, kakor jih slikar vsak dan doživlja in nosi v sebi, dokler se jih v njem ne nagnete toliko, da jih mora oblikovati v njihovih posebnostih in medsebojnih razmerjih. Pa ne, kakor bi se radi sami videli, ampak kakor jih vidi on sam.

Kresnik ustvarja iz sebe z neko silovitostjo in s prepričanjem, da mora ustvarjati. To iskrenost in zanos sta za zdaj tudi največja vrednost njegovih del. Čeprav je namreč med razstavljenimi linorezi (med

monotipijami manj) nekaj zelo uspešnih del, je vendarle opaziti tudi pomanjkljivosti. Najprej gre za marsikje še nezanesljivo

Silvo Kresnik, Puran, linorez

»Kaplan Martin Čedermac« v izvedbi ravenske gledališke skupine

risbo, nadalje se ponekod kaže prenatrpanost v kompozicijah, kjer bi lahko marsikaj nebitvenega odpadlo, naposled pa za še ne povsem premagane in prerasle vplive raznih vzornikov.

Niti malo ne dvomim, da Kresnik naštetih pomanjkljivosti ne bi mogel odpraviti. Ne mentorstvo, ki bi ga hotelo spraviti v kak naivni kalup, ampak vključitev v tovariške pogovore o umetnosti med slikarji in kiparji potrebuje mladi samouk. Ob lastni pridnosti in zagnanosti lahko namreč dobronamerna prijateljska kritika pomaga rešiti prenekateri likovni problem.

Vso pohvalo zasluži tudi slovenjegraški Umetnostni paviljon, da je odprl vrata še neuveljavljenemu samorastniku. Vendar je bilo v tem primeru tveganje zelo upravičeno, saj so prikazana Kresnikova dela kot celota poročila za nadaljnji razvoj.

17. področno srečanje gledaliških skupin Slovenije

Od 17. do 20. aprila je bilo na Ravnah in v Mežici 17. področno srečanje gledaliških skupin Slovenije v skupni organizaciji ZKPO Ravne, združenja gledaliških skupin Slovenije in medobčinskega sveta ZKPO Maribor.

Začeli so združeni Mežičani in Prevaljčani 17. aprila s Suhodolčanovo »Srečno hišo Dober dan« v režiji Vilija Strele na Ravnah, potem pa so se prireditve kar zvrstile:

Istega dne so Ravenčani pokazali Bevkovega »Kapla Martina Čedermaca« v Mežici. 18. aprila so Ravenčani gostili madžarsko dramsko skupino iz Lendave, ki je nastopila z Molnarjevimi »Gospodom doktorjem«, Mežičani pa Ljutomerčane, ki so predstavili Nušičevo »Sumljivo osebo«.

V petek je v študijski knjižnici na Ravnah nastopila mladinska skupina KUD Slava Klavara iz Maribora z Ghelderodnim »Escorialom«, v Mežici so se igralci iz Cirkulan predstavili z Borovimi »Raztrganci«, zvečer pa so združeni Mežičani in Prevaljčani v istem tednu zaigrali še drugo premiero, in sicer Štefančeva »Večna lovišča«, ki jih je tudi režiral Vili Strel.

Srečanje je bilo zaključeno v soboto, 20. aprila. V Mežici je nastopilo KUD iz Hotinje vasi z Rabadanovo igro »Kadar se ženski jezik ne suče«, na Ravnah pa KUD Slava Klavara iz Maribora z Erdmanovim »Samomorilcem«.

Devet kvalitetnih gledaliških predstav v štirih dneh z obveznimi delovnimi srečanji režiserjev je nedvomno pomembna kulturna akcija naših kulturnikov — amaterjev in gre zanj vse priznanje vodstvu OZKPO, mežiškimi in ravnskim organizatorjem, posebno pa neumornemu režiserju Viliju Streli, ki z delom dokazuje, da Korško amatersko gledališče le ne bi bilo utopija.

Kaplan Martin Čedermac na Ravnah

Bevkov »Kaplan Martin Čedermac« že davno spada v klasiko slovenske književnosti. Lik duhovnika, sicer pa preprostega človeka, pripadnika majhnega naroda, ki se noče odpovedati svojemu jeziku niti za ceno trpljenja in preganjanja, bo ostal živ in aktualen, dokler bomo Slovenci obstajali kot narod. Še višje se dviga zaradi dejstva, da je bolj zvest krvnim vezem svojega rodu kot ukazom njemu nadrejenih »božjih namestnikov« na zemlji.

Čeprav vse globine in razsežnosti tega lika v zgodovinskem, moralnem, političnem in umetniškem kontekstu naše dobe še niso izmerjene, zadošča že naša sedanja vednost o njem, da ga sprejemamo tudi v odrski priredbi Borisa Grabnarja z enako simpatijo kot npr. Hudabivško Meto ali hlapca Jerneja. Tako ga je pozdravila na dveh ravnskih generalkah najprej mlada šolska publika ter kasneje na premieri in reprizi tudi odrasli.

Gledališka skupina naše Svobode je v režiji prof. Silve Breznikove uspela predstaviti na odru vse literarne kvalitete Bevkovega dela tekoče in prepričljivo. Čeprav je že po osrednjosti vloge moral Čedermac v igri zrasti nad druge, pa je to uspelo Mitji Šipku tudi zaradi velikega igralskega daru. Po mnenju poznavalcev je bil Čedermac ena najboljših vlog v njegovi dolgi igralski karieri. Prepričljivi pa so bili tudi

drugi igralci in gre hvala za uspelo predstavo vsem nastopajočim ter njihovi režiserki.
n. r.

S KNJIŽNE POLICE

Pri Ljudski knjigi Prešernove družbe v Ljubljani bo tudi v letu 1974 izšla zbirka romanov. Vsa dela so izbrana tako, da jih bomo brali z napetostjo in zanimanjem, hkrati pa občutili njihovo umetniško vrednost. Zastopane so ruska, francoska, nemška, angleška in ameriška književnost z imeni, ki jih je vredno poznati.

Graham Greene: Potovanje z mojo teto

Kakor v mnogih Greenovih povestih, je tudi v tem romanu tista, zanj značilna šegavost, glavni junak tega romana je skromen londonski uradnik, ki s »teto« in njenimi ljubimci prepotuje ves svet in se končno otrese svojih malomeščanskih predsodkov. Njegova pot je razburljiva, polna smešnih zapetljajev, bralec pa počasi odkriva, kdo je skrivnostna teta.

Nikolaj Gogolj: Zgodbe s pristave

V vrsti zgodb, nanizanih okoli osrednjega kraja dogodkov, se seznanimo z ruskim človekom s podeželja v Gogoljevem času, z njegovimi vražami, verovanji in strahovi v napetem in včasih osupljivem zaporedju. To je Gogoljev čas, toda njegova velika umetnost nam ga približuje, kakor bi bil naš.

James Leo Herlihy: Polnočni kavboj

Pisatelj je opisal, kako se je Joe pogreznil v življenje newyorškega dna in kako se je od tam rešil, ker se je v njem prvič v življenju zganilo toplo čustvo do sočloveka, najsi je bil ta še bolj beden in zavržen kot on.

Po knjigi je bil posnet tudi film z nepozabnim likom Joa in njegovega prijatelja.

Honore de Balzac: Vojvodinja de Langeais

V tej knjigi je genialni pisatelj hotel prikazati tako strastno in strašno ljubezen, da se je komaj upa lotiti pisateljevo pero. Usoda dveh junakinj je pričevanje o veliki ljubezni zoper vse predsodke: tukaj se Balzacovo mojstrstvo blešči v svojem najlepšem sijaju.

Christa Wolf: Premišljanje o Christi T.

To delo je najpomembnejša knjiga, kar jih je po vojni izšlo v NDR. Pisateljica pravi, da je Christa T. resnično živela in pripoveduje zgodbo v prvi osebi. Izraziti sebe znotraj družbe, ki se pojmuje kot kolektiv, je tisto, kar se je posrečilo Christi Wolf, ko je premišljala o Christi T.

Claude Aveline: Mačje oko

Umetnost, kako napisati napeto kriminalno zgodbo in to združiti z literarno vrednostjo ter tankoumnim obravnavanjem človekove duševnosti, je Claudu Avelinu že dolgo znana. »Mačje oko« je zaradi svoje napete in nenavadne zgodbe doživel velik uspeh.

ŠPORTNE VESTI

POMEMBNI SKLEPI SKUPŠČINE TTKS

(Prva sredstva razdeljena)

Na svojem IV. zasedanju je skupščina TTKS občine Ravne na Koroškem dne 18. aprila 1974 v Zrjavu obravnavala precej obsežno in raznovrstno gradivo ter sprejela tudi pomembne sklepe.

Najprej je pregledala sprejete sklepe III. zasedanja skupščine in ugotovila, da so vsi izvršeni, razen tistega, ki govori o točnem pregledu in kontroli predračunov, kar pa se sicer dela, ni pa to delo, ki zahteva precej časa, še izvršeno. Sprejela je tudi svoja programska izhodišča (katera so v celoti objavljena v Koroškem fužinarju) in si tako nakazala pot svojega dela. Predvsem je važno, da je v svojih izhodiščih ugotovila in se bo za to tudi zavzemala, da so osnovna telesna vzgoja, rekreacijska dejavnost in tekmovalni oz. vrhunski šport celovita telesna kultura in da si ene dejavnosti brez druge ne moremo zamišljati. H krepitvi vseh treh dejavnosti bo torej obujeno delo naše TTKS.

Pravilnik o nagrajevanju kadrov v telesni kulturi je bil sicer sprejet, vendar pa je bilo prav okrog kriterijev za profesionalne strokovne kadre v društvih precej različnih gledanj, ki se niso v celoti uskladila in bo imel IO TTKS zaenkrat to pravico, da bo v izjemnih primerih posredoval oz. končno odločil o upravičenosti nastavitve takih kadrov, sicer pa so bile sprejete pripombe, ki jih je predsedstvo oblikovalo že pred zasedanjem skupščine. Kakor za druge točke dnevnega reda so delegati tudi za obravnavo in sprejem osnutka načrta TKS SR Slovenije prejeli obširno gradivo že pred zasedanjem. Republiški program, ki v prvi vrsti zajema uresničitev skupnih nalog v republiki, nadalje uresničitev solidarnostnega programa v manj razvitih območjih republike in sofinanciranje zveznega in mednarodnega programa zveze za telesno kulturo Jugoslavije, je bil v celoti sprejet z edino pripombo, da morajo biti vse postavke programa odprte ter da morajo biti izdelani točni kriteriji za uporabo sredstev po posameznih postavkah.

Skupščina je obravnavala in sprejela tudi osnutek posebnega družbenega dogovora o statusu in stimulaciji vrhunškega športnika in pri tem dala vso podporo takemu reševanju tega vprašanja, ki ne bo reševal zgolj materialno bazo vrhunškega športnika, ampak predvsem njegov status z vsemi dolžnostmi in pravicami. Sprejela je tudi dva samoupravna sporazuma, in sicer samoupravni sporazum o programu temeljne telesnokulturne skupnosti Ravne na Koroškem za leto 1974 in o združevanju sredstev za njegovo uresničitev, ki ga je prek občinskega koordinacijskega štaba predložila v podpis vsem delovnim in drugim organizacijam kakor tudi občanom, ki z osebnim delom ustvarjajo dohodek, z nekaj manjšimi popravki (sredstva za TKS SRS naj gredo preko TTKS) in samoupravni sporazum o združevanju sredstev v telesno kulturni skupnosti SR Slovenije ter sprejela tudi sklep o preimenovanju predsedstva TTKS v izvršni odbor TTKS in pooblastila predsednika IO tov. Saterja da oba sporazuma podpiše.

Ker so se sredstva za začasno financiranje TK za I. trimesečje 1.1. že zbrala po občinskem odloku po stopnji 0,66 odst. od bruto OD, je bil sprejet sklep, da se vsem društvom na njihove predračunske postavke izplača akontacija v višini 16 odst., kar znaša za 40 društev in komisij 433.960,40 din, za republiški in zvezni program pa bo TTKS nakazala TKS SR Slovenije 108.225,00 din, v rezervni sklad pri TTKS Ravne 32.470,35 din ter za delo TTKS in ObZTK 50.000,00, medtem ko je nerazporejenih ostalo 24.751,25 N din. Pri sprejemu te razdelitve sredstev je bilo v predlogu in tudi v razpravi poudarjeno, da je treba s sredstvi nadvse racionalno gospodariti in da niti eno društvo ne sme računati, da bo v letošnjem letu prejelo še preostalih 84 odst. sredstev preprosto zato, ker se toliko sredstev po samoupravnem sporazumu sploh ne bo zbralo, drugič pa zato, ker se bodo po pregledu in kontroli vseh predračunov izdelala točna merila za dodelitev sredstev, za katera bo

potem TTKS sklenila pogodbo s sleherno telesnokulturno organizacijo in tudi zahtevala točno izvajanje programskih nalog, ki jih bo TTKS financirala. Posebej je bilo tudi poudarjeno, da bo TTKS najmanj vsake tri mesece poročala delovnim ljudem o uporabi teh sredstev, zato bo od osnovnih TK organizacij tudi zahtevala racionalno trošenje in točno poročanje o porabi sredstev. Pri tem ne gre zanemariti tudi ugotovitve, da se z delitvijo teh sredstev končno začne uresničevati vse tisto, kar si telesna kultura zasluži in za kar se je več ali manj vsa leta po osvoboditvi tudi zavzemala za sistemsko financiranje. Na drugi strani pa moramo tudi ugotoviti, da se sedaj neha vse take ali drugačne samovolje funkcionarjev, ki so marsikje krojili politiko klubov in društev ter posameznikov in da se začne izvajati delo v načrtovanju, na katerega bodo imeli svoj odločilni vpliv delovni ljudje, ki bodo za to dejavnost odšteli sredstva, in kar je tudi velikega pomena, aktivni športniki, ki morajo v samoupravnem procesu, ki nikakor ne sme biti tuj telesni kulturi in njenim organizacijam, dobiti svoje mesto med načrtovalci in ne samo med izvajalci telesne kulture.

Skupščina je sprejela tudi sklep o ustanovitvi medobčinskega odbora temeljnih telesno kulturnih skupnosti občin koroške regije, o katerem bomo obširneje poročali v naslednji številki. Razpravljalna je tudi o delegatskem sistemu in delegiranju delegatov v TTKS, kritizirala nekatere delegate, ki se skupščin ne udeležujejo redno in na koncu sklenila poslati protestno pismo zaradi iredentističnih in neutemeljenih zahtev do suverenosti naše države od italijanske vlade in žaljivih ter neresničnih izjav avstrijskega diplomata Kirchschrägerja.

-ate-

ŠPORTNE IGRE ČLANIC PODJETJA SLOVENSKE ŽELEZARNE

Na podlagi sklepa sindikata slovenskih železarn so ukinjeni dosedanja športni troboji slovenskih železarjev. Po integracijskih procesih so pristopile k našemu podjetju še naslednje tovarne: PLAMEN iz Kroke, VERIGA iz Lesc, TOVIL iz Ljubljane in ŽIČNA iz Celja. Namesto dosedanjega troboja bo na programu mnogoboj vseh članic podjetja. Določene so naslednje tekmovalne panoge: kegljanje, namizni tenis, odbojka, streljanje, balinanje, trim-štafeta, ribolov in šah. Poleg tekmovalnih panog bodo organizirani pohodi na Triglav, Stol in Peco.

Povečalo se je število sodelujočih ekip kakor tudi število tekmovalnih panog. V prime-

ru, da bi bilo tekmovalje v vseh panogah istočasno v enem kraju, bi nastopilo preko 700 športnikov. Zato je komisija za šport in rekreacijo pri slovenskih železarnah naredila program, po katerem bodo posamezna tekmovalna v organizaciji vseh članic.

Po časovnem zaporedju bodo tekmovalja v organizaciji naslednjih tovarn:

Streljanje: 18. maja v Štorah. Ekipo sestavljajo dve strelki in štirje strelci, ki tekmujejo z malokalibrsko puško.

Odbojka: 8. junija v Kropi. Tekmovalje bo organizirano tako za moške kot ženske ekipe.

Trim — štafeta: 10. avgusta v Celju. Ekipa bodo nastopile v mešani sestavi: tri ženske in pet moških.

Balinanje: 31. avgusta v Ljubljani. To je nova tekmovalna panoga. Ekipo sestavljajo štirje člani.

Ribolov: 31. avgusta na Blejskem jezeru. Do lanskega leta je tekmovalo za ekipo deset ribičev. Zaradi večjega števila ekip in možnosti organizacije smo morali ekipe okrniti na šest tekmovalcev.

Kegljanje: na asfaltu: 12. oktobra na Jesenicah. Tekmovalje bo v borbenih partijah. Ekipo sestavljajo tri ženske in šest moških.

Namizni tenis: 12. oktobra na Ravnah. Tekmovalje je ločeno za ženske in moške. Ženska ekipa sestavljata dve igralki, ki tekmujejo do treh dobljenih iger. Za moške tekmujejo trije člani do pet dobljenih iger. Kot domačini lahko prijavimo po dve ekipi v vsaki kategoriji.

Šah: 26. oktobra na Lesci. Za ekipo tekmujejo štirje šahisti, ki imajo dve rezervi.

PLANINSKI POHODI

PECA: 8. junija

TRIGLAV: 24. in 25. avgusta

STOL: 21. in 22. septembra

Pohoda na Triglav in Stol sta dvodnevna. Pohod na Stol organizira Veriga iz Lesc in je namenjen mladini. Zato se imenuje pohod mladih.

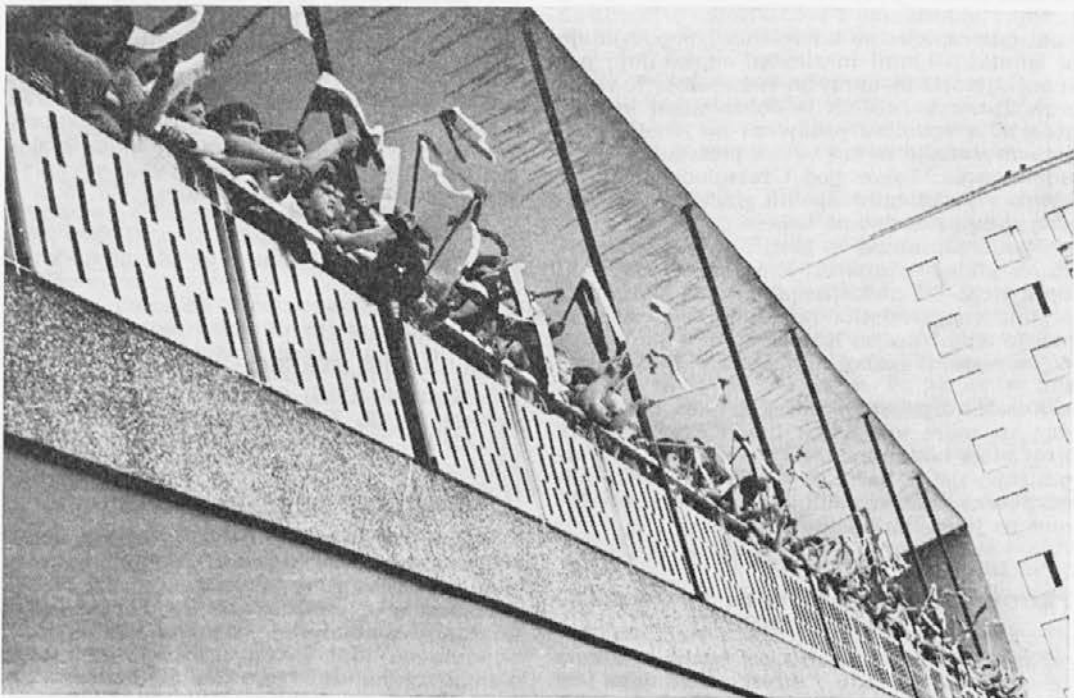
Vsa ta tekmovalja so dodatna rekreacijska dejavnost. Množična dejavnost mora ostati še nadalje v tovarnah.

Š. F.

STANJE ALPINIZMA NA KOROŠKEM

»Alpinizem prav tako kot planinstvo ni modni pojav, kar nekateri pravijo, temveč potreba, ki jo čuti planinec, ko mu postanejo planine premajhne. Ne gre v steno zato, ker nima rad življenja, marveč zato, da bi ga odkril še na drug način.

Naša želja je postati avantgarda planinstva na tem področju. Želimo si sodelovanja s planinskimi društvi in vsemi drugimi odseki. S

Majski pozdrav

Predaja kurirčkove pošte pred ravensko osnovno šolo

skupnimi močmi bomo lahko delovali v enotnem cilju — k še večjemu razvoju planinarjenja.

To so besede Logarjevega Branka, ki je povedal še marsikatero dobro misel. V teh njegovih besedah je začetno delo našega odseka, in sicer:

1. vključiti čimveč mladine v PD in jo zainteresirati za delo v posameznih odsekih,
2. ustanovljati alpinistične šole,
3. organizirati alpinistične tabore.

V preteklih dveh letih smo vključili v PD čez sto mladih. Vloga PD pa je, da tej mladini nudi čim več. Dati jim moramo možnost, da bodo res aktivno in organizirano delali v planinski organizaciji. Samo v tem primeru bo ta mladina čutila pripadnost organizaciji, če bo stalno aktivna in ne le priložnostno — enkrat na mesec izlet in nič več. Pri taki množičnosti pa tudi ni težko organizirati delovnih akcij na kakšni planinski postojanki.

Ustanovljali smo tudi alpinistične šole. Šola na Uršlju gori v januarju 1973 je dobro uspela. Od sedemindvajsetih udeležencev je danes aktivnih dvajset. Letna šola ni uspela zaradi neuvidevnosti PD cele Mežiške doline. Na Ravnah so bile vaje vso zimo in se nadaljujejo tudi sedaj.

V Črni so bile vaje samo nekajkrat. Nove mladine niso znali pritegniti. Pravzaprav niti ni bilo možnosti, ker PD Črna za to dejavnost ni dala nobene podpore.

V preteklosti smo z veliko muko organizirali tudi tabore, kjer se udeleženci izpopolnjujejo v tehniki — letni in zimski, odpravljajo pomanjkljivosti in opravijo nekaj dobrih vzponov. Tabor v Julijcih je dobro uspel in nam je ostal v spominu predvsem po izredno prijetnem vzdušju in kot velika preizkušnja vseh udeležencev. Tabor pod Grossglocknerjem je bil po alpinističnih uspehih glede na vremenske pogoje popolnoma uspešen.

Stanje alpinizma v Mežici je porazno. Na Prevaljah alpinizma ni! Predlagamo, da člani upravnega in nadzornega odbora Koroškega alpinističnega odseka razmislijo o današnjem stanju alpinizma na Koroškem in dajo predloge za resnični razvoj alpinizma v Mežiški dolini.

Koroški alpinistični odsek takšen, kot je sedaj, ne more več nositi ime KAO vseh PD. Prej bi ga lahko imenovali zveza koroških alpinistov, tistih, kar nas je ostalo ob tako neodgovorni politiki planinskih društev, pri čemer pa je častna izjema PD Ravne.

Engelbert Vravnik

PROGRAM REKREACIJSKIH TEKMOVANJ V MAJU IN JUNIJU

Komisija za rekreacijo pri svetu sindikata železarne Ravne si je v začetku letošnjega leta zadala nalogo čim bolj približati rekreacijsko dejavnost delovnemu človeku. V ta namen je

sestavila program dejavnosti za letošnje leto, ki stoji na realnih temeljih in bi ob njegovi uresničitvi zadostil osnovnim potrebam delavcev železarne Ravne.

Tokrat ni naš namen priobčiti celoten program rekreacijske dejavnosti, saj je preobsežen, želeli bi o njem spregovoriti le nekaj besed. Prilagojen je za moške in ženske ter vsem starostnim skupinam. Poudarek je predvsem na množičnem udejstvovanju tistih delavcev, ki doslej niso imeli možnosti ali se iz drugih vzrokov niso tako aktivno ukvarjali z rekreacijsko dejavnostjo v prostem času. Pogoji izvedbe raznih tekmovanj so povezani z možnostmi, ki jih imamo. Upoštevali smo kapacitete odprtih terenov, bazena in zaprtih prostorov. Prav tako smo upoštevali tradicijo določenih panog, predvsem pa želje delavcev.

Vse premalo je strokovnega kadra, zato sta v programu zajeta tudi primerno šolanje in pri uresničitvi programa. Čeprav bodo ti ljudje delali kot amaterji, bo včasih potrebno tudi razumevanje vodilnega kadra za to družbeno koristno dejavnost. Premalo je, da se delavcem nudi možnost rekreiranja, treba bo v njih prebuditi tudi čut do rekreacije, ga usmeriti in voditi. Predvsem pa se moramo zavedati, da rekreacijska in športna dejavnost krepi človeka, povečuje delovno sposobnost in predvsem predstavlja višjo stopnjo standarda.

V preteklih mesecih so že potekala rekreacijska tekmovanja, ki so bila predvidena po programu (zimski športi, šah, kegljanje, plavanje in košarka), tokrat želimo delavce seznaniti s programom za meseca maj in junij.

V maju bo prvenstvo v rokometu in odbojki za ženske. V obeh panogah bo tekmovanje potekalo po ligaškem sistemu. Poleg enot iz železarne (močnejša enota lahko pripravi več ekip) bo nastopila tudi ekipa iz Šolskega centra. V juniju sta na programu atletika in mali nogomet. Prvenstvo železarne v atletiki bo organizirano v petih disciplinah — tek na 100 m in 1000 m, skok v višino in daljino ter met krogla, nastopajoči pa bodo razdeljeni v tri starostne skupine: do 30 let, od 30 do 45 let ter nad 45 let. V malem nogometu naj bi nastopilo okoli 8 ekip, ki bi bile razdeljene v dve skupini in bi tekmovali po ligaškem sistemu.

Po programu rekreacijske dejavnosti, katerega je razpisala komisija za rekreacijo pri svetu sindikata železarne Ravne, je v aprilu potekalo prvenstvo železarne v košarki. Prvenstva so se udeležile posamezne enote iz železarne in šolski center. Brez poraza je bila prva ekipa OSS, ki je igrala v naslednji postavi: Košuta, Kristan, Golob, Spanžel, Bedrač, Slatinšek in Vodopivec.

Kot je razvidno iz rezultatov, je bila prikazana košarka na dokaj solidni kakovostni ravni, o čemer zgovorno priča veliko število doseženih košev. Treba je namreč poudariti, da je bil igralni čas skrajšan skoraj za polovico (2 x 20 min, čiste igre). Tekmovanje je potekalo brez zastojev in protestov, dobro pa so sodelili dijaki ravske gimnazije Borštnar, Janko in Filipančič.

REZULTATI:

OSS — TOZD I. 78:25, Šolski center — TOZD II. 54:32, OSS — TOZD II. 73:34, Šolski center — TOZD I. 62:31, TOZD I. — TOZD II. 29:28, OSS — Šolski center 36:35.

KONČNA TABELA:

1. OSS	6
2. Šolski center	4
3. TOZD I.	2
4. TOZD II.	0

NAJBOLJŠI STRELCI:

1. Spanžel (OSS) 68 košev, 2. Ban (Šolski center) 57, 3. Bedrač (OSS) 45, 4. Metulj (TOZD II.) 35, 5. Košuta (OSS) 33 itd.

OBČINSKO PRVENSTVO V KROSU

V aprilu je Koroški atletski klub organiziral občinsko prvenstvo v krosu, ki je bilo na Ravnah. Prvenstva so se udeležili učenci iz ŠSD iz cele občine in predstavniki ŠD Podpeca. Kot že mnogokrat doslej ponovno ugotavljamo dejstvo, da tudi tokrat niso bila zastopana telesnovzgojna društva, razen ŠD Podpeca, tako da je bila udeležba v višjih kategorijah zelo slaba. Kljub vsemu pa je kros lepo uspel,

saj je na cilj priteklo kar 285 tekmovalcev in tekmovalk, nekaj pa jih je odstopilo.

Poglejmo, kdo so letošnji zmagovalci:

mlajši pionirji (63 nastopajočih): Hrastnik (SSD Pionir, Ravne),

mlajše pionirke (56): Šetina (SSD Pionir),

starejši pionirji (51): Nabernik (SSD Pionir),

starejše pionirke (34): Cvilak (SSD Pionir),

starejši mladinci (13): Fortin (Gimnazija),

mlajši mladinci (37): Štruc (Gimnazija),

starejše mladinke (4): Pungartnik (Gimnazija),

mlajše mladinke (23): Šober (Gimnazija),

člani (4): Kreuh (Gimnazija).

Ivan Mlakar

ŠAH

24. marca je bilo v Postojni hitropotezno šahovsko prvenstvo za pokal slovenskih mest. Udeležilo se ga je 48 ekip, ki so štele 6 članov z dvema rezervama. Po celodnevni borbi je zmagala reprezentanca Maribor pred Ljubljano, Domžalami itn.

Tega tekmovanja so se udeležili tudi ravenški šahisti, in sicer v postavi: N. Ristič, J. Jesenek, A. Erjavec, F. Kolar, Planinšek, S. Pušnik in D. Vidmar kot rezerva. S pomlajeno ekipo so dosegli solidno 12. do 13. mesto skupaj s Kamnikom. Iz koroške regije se je tekmovanja udeležila še okrepljena ekipa iz Slovenj Gradca, ki je zasedla 8. mesto.

Ob otvoritvi tekmovanja je domači prireditelj skupno z udeleženci iz vse Slovenije pozval italijanske šahiste, da se upro iredentičnim težnjam v Italiji in naj se zavzamejo za dobre sosedske odnose med državami ter mir v svetu. Pri tem velja omeniti, da primorski šahisti zelo plodno sodelujejo z zamejskimi v obliki raznih srečanj in tekmovanj.

Na četrtem klubskem šahovskem turnirju v hitrem šahu je ponovno zmagal N. Ristič. Pri točkovanju je s tem povečal naskok pred drugim tekmovalcem in sedaj vodi z 12 točkami pred dipl. inž. J. Zuncem 8, Planinškom 7, J. Jesenekom 6 točkami itn.

7. aprila je bilo v DTK člansko hitropotezno šahovsko prvenstvo v okviru koroške šahovske podzveze za leto 1974. V odsotnosti nekaterih znanih šahistov iz Slovenjgradca je med 20 udeleženci zmagal B. Jeromelj iz Dravograda z 18 točkami, drugo in tretje mesto sta si delila J. Jesenek (Fužinar) in E. Maehler (Dravograd) s 16,5, slede N. Ristič (Fužinar) in J. Poberžnik (Dravograd) 13,5 točk itn.

Štirje prvoplasirani s tega prvenstva imajo pravico nastopa na republiškem hitropoteznem prvenstvu za leto 1974.

-jo

STAR PAPIR — ZA BOJ PROTI RAKU

Medicina se danes že uspešno upira raku z najsodobnejšimi izsledki znanosti. Za to pa so potrebna velika denarna sredstva za medicinske naprave in gradnjo bolnišnic. Gotovo želijo tudi občani prispevati svoj majhen, pa vendar dragocen delež.

Zakaj zbirati star papir?

Kar pozabili smo že na čase, ko smo zbirali staro železo, steklenice, cunje in papir. Pod vplivom rastočega življenjskega standarda vse prehitro mečemo v odpadke tudi stvari, ki imajo še zmeraj določeno vrednost kot surovine. Koliko npr. nakupimo vsak teden časopisov in revij, ki čez nekaj dni končajo v smetnjakih. Raje jih povežimo in hranimo za zbiralce!

Za leto 1974 je predviden program rednega zbiranja starega papirja v korist humanitarnih organizacij na območju Slovenije. Čas in kraj prevzemanja bosta objavljena v tisku, na radiu in TV. Občani bodo pred akcijami obveščeni s posebnimi pismenimi obvestili.

Bojan Podobnik

Le nekaj dni je od tega, ko smo doživeli prvi dan pomladi. Bil je čudovit dan, dan, ki je označeval novo življenje — življenje narave. Ta dan in še veliko drugih dni je čutil tudi naš mladi — za ta trenutek veliko premladi Bojan. Prav gotovo se je zalagal vseh lepote narave, življenja in mladosti.

A vendar, kako plemenit in hraber je moral biti njegov značaj, da se med svojo zavrtno, dolgotrajno boleznijo ni nikoli nad ničemer pritoževal, čeprav je čedalje bolj čutil, kako ga ta bolezen hitro pelje k zadnjemu, večnemu počitku. Tega iz velikega spoštovanja do očeta in mame ni nikoli omenjal, zato pa je veliko trpelo njegovo srce. Čeprav še mlad, je imel za seboj bogato življenjsko pot. Bil je delavec — jeklar, skromen in priden, zanesljiv, prerakanja ni poznal.

Bil je vojak. V enoti, v kateri je služil, je bil priden učenec, dober vojak, zato je tudi uspešno končal šofersko šolo in postal vojak — šofer, človek z veliko odgovornostjo, ki se je je dobro zavedal, še predvsem kadar je vozil svoje tovariše na večje. Toda bolezen ni mirovala. Moral se je be. Toda bolezen ni mirovala. Moral se je be. Toda bolezen ni mirovala. Moral se je be.

Po prihodu od vojakov se je zopet zaposlil v železarni. Ljubil je delo, le v delu je našel srečo in videl bodočnost. Toda tudi na tej poti je bila vedno močnejša spremljajoča ga bolezen. Zato je moral mladi Bojan zapustiti delo in se zdraviti. Pa še vedno ni miroval — koval je načrte za bodočnost, veliko razmišljal in se tiho veselil vsakega, tudi najmanjšega uspeha. Toda tisto, zaradi česar smo vsi trepetali, a obenem upali, da do tega ne bo prišlo, se je zgodilo.

Zato pa nas sodelavce in predvsem mlade uči Bojan, kako nikdar ne smemo biti ravnodušni, kako naj živimo in ljubimo delo, da postanemo iskreni prijatelji, dobri sinovi in najboljši bratje. Bojan nas hrabri in nam ukazuje: »Dokončajte delo, ki ga jaz nisem mogel, ker sem moral prezgodaj oditi!

Za zbiralce, ki bodo darovali star papir v mesecu marcu in aprilu 1974, bodo tovarne skupaj z Unija papir servisom organizirale nagradno žrebanje.

Izžreban bo vsak deseti kupon, ki ga bodo občani prilepili na paket starega papirja.

S. Z.

Jeklarji — sodelavci pazite na primeže, stroje in še mnogo teh dragocenih reči! Kujte in obdelujte jeklo, kujte glasno — poslušal vas bom!

Šoferji, skrbno vrtite volan, pazite na življenja! Umrl sem v prelepi prebujajoči se pomladi, oh, da — saj nisem umrl, le poslovil sem se od vas, dragi prijatelji, dragi sodelavci.

Jaz živim, hočem živeti, saj sem še tako mlad! Vesel — nasmejan sem občudoval rožice, ki sramežljivo, a vendar vztrajno mole svoje glavičice v ta prečudoviti svet.

Prijatelji, jeklarji, mladinci in mladinke — obiščite me, pogovarjajte se z menoj, pa tudi rožic bom vesel, ne tistih dragih — vesel bom skromne marjetice, zvončka, vijolice in še mnogih drugih skromnih cvetlic. Pa ne zamerite — mlad sem še in težko sem sam!

Dragi Bojan, ne zamerimo! Ti živiš in živel boš med nami. Obiskali te bomo in se s teboj v duhu pogovarjali. Le brezskrbno in v miru počivaj v svojem veliko preranem grobu.

Mami in atu ter drugim sorodnikom, prijateljem in znancom izrekam v imenu sindikata železarne Ravne TOZD II globoko sožalje.

GASILCI MEŽIŠKE DOLINE SO ZBOROVALI

Občni zbor oziroma konferenca občinske gasilske zveze Ravne je tokrat zasedala v Črni. Iz poročil je bilo razvidno, da so v preteklem letu gasilci Mežiške doline bili delavni in uspešni.

Mogoče je prav, da se ob takih srečanjih temeljito pogovorimo o naših problemih. Ne samo o problemu na gasilskih poteh, ampak tudi o tistih, s katerimi se naša samoupravna družba srečuje iz dneva v dan.

Zavedamo se, da živimo v času s pestrimi političnimi dogajanjmi doma in v svetu. Zato nam ni vseeno, če nam hoče nekdo zatreti to, kar so naši narodi z bojem in trdim delom priborili. Pri teh dogodkih tudi gasilci ne smemo stati ob strani, ker smo člen verige naše samoupravne skupnosti.

Predsednik občinske gasilske zveze tov. Ivan Žunko je dejal, da se moramo zato gasilci še posebno zavzemati za boljše organizirano gasilstvo nasploh.

Hitri razvoj življenja nam daje še dodatne naloge, ki zahtevajo, da jih rešujemo hitro in strokovno. Vsako leto je v naši domovini več požarov, ki povzročajo ogromno škodo družbi. Moramo se izpopolnjevati v vsem tistem, kar tempo življenja v sodobni tehniki zahteva.

Minili so časi, ko je zadostovalo, da je gasilec znal uporabljati gasilsko cev in ročnik. Danes je to premalo.

Naši domovi so večinoma opremljeni s sodobnimi gospodinjstvi priporočili. Potrošnik, ki jih uporablja, se ne zaveda, da če ni seznanjen z napravami, kot so plinski štedilniki, peči itd., da lahko iz malomarnosti povzroči požar, ki pa se nikoli ne konča z manjšo škodo.

Tu je potrebna strokovnost gasilstva. Od nje je odvisno, kako bo pristopil h gašenju in reševanju. Potrebna nam je za take akcije dodatna oprema kot npr. dihalni aparati, templeks obleke itn. Za reševanje s stolpnice, ki niso nizke pa je potrebna daljša gasilska lestev.

Načrtovalci sodobne gradnje ne pomislijo vedno na požarno varnost občanov. Lahko je zgraditi stolpnico, a težje je zagotoviti varnost stanovanjcev v njej. V naši občini rastejo po naseljih sodobne visoke hiše, ki so v ponos kraju. Nam gasilec pa je pri misli na morebitni požar v desetem nadstropju težko pri srcu. Kako pomagati občanu, ki je zmeraj imel zaupanje v gasilske vrste? V naši občini kakor v celotni koroški regiji ni takšne gasilske lestve, ki bi segala vsaj do petega nadstropja, kaj šele do desetega.

Treba bo nabaviti tudi takšne lestve.

Omenil sem dihalne aparate. Te naprave zavarujejo gasilca pred plini, ki se kopičijo pri vsakem izogrevanju snovi. Gasilci v Mežiški dolini niso opremljeni s temi sodobnimi napravami, vendar bo treba resno razmisliti tudi o njih, ker nikoli ne vemo, kdaj in kdo bo v stiski ter bo potreboval pomoč gasilca.

Poveljnik zveze tov. Vlado Vališer je v svojem poročilu povedal, da so društva v naši dolini, kar se tiče prevoznih sredstev in osebne opreme zadovoljivo opremljena, tudi on je izrazil zaskrbljenost zaradi sodobne visoke gradnje.

Statistično ugotavljamo, da se je v preteklem letu povečalo število požarov v naši občini. Ravno pri gozdnih požarih je bilo število večje kar za deset od leta 1972. Gozdovi, ki obdajajo našo dolino, niso več tisto, kar so bili pred leti. Naše industrijske organizacije se premalo zavedajo, da so prav one krive za uničevanje naših gozdov. Kolikor pa jim ne more do živega plin, jih uničuje ogenj. Moral bomo v akcijo, da se bo to preprečilo, če ne bo Mežiška dolina postala v celoti takšna, kakršna je Žerjav.

Konferenca si je zadala nove naloge za leto 1974. Pridobiti moramo čim več mladine v svoje vrste. Nabavili bomo potrebno opremo, če bodo to finančni računi dopuščali. Občinska zveza se bo v tem letu opremila s sodobno UKV napravami.

Delovna konferenca gasilcev Mežiške doline je dokazala, da naši gasilci imajo voljo do dela v organizaciji, da pa nujno potrebujejo sodobno opremo.

F. Rotar

DELOVNE NEZGODE V APRILU 1974

Pavel Škrubej, kovačnica — pri razkladanju kovane palice s kamiona je ta zdrsnila iz objema klešč, pri čemer ga je leseni podstavek udaril po gležnju desne noge.

Viktor Juvan, kovačnica — pri odstranjevanju posode z mazutom mu je spodrsnilo, pri tem pa se je polil mazut po vroči peči ter se vžgal, pri tem pa je dobil opekline po obrazu, desni roki ter mečih desne noge.

Nada Keber, služba za razvoj — pri nastavljanju dolžine hoda mize brusilnega stroja jo je ročica za hidravliko stisnila za zapestje desne roke.

Jakob Gosnik, topilnica — pri odlaganju zaboja na neravna tla se je odpela žerjavna veriga ter ga udarila po desnem zapestju.

Albin Drug, topilnica — pri zapežanju odpadnega železa z žerjavno verigo se je zadenski odmaknil ter padel s peči, pri čemer si je poškodoval desno in levo roko v zapestju.

Franc Kiselak, čistilnica — pri odlaganju ulitka s pomočjo žerjavne verige na delovno mizo se je ta skotalil na nart desne noge.

Branko Lepičnik, valjarna — pri razrezovanju veza valjanih palic pri šaržirni napravi so se mu te posule na golen desne noge.

Anton Kajič, topilnica — pri litju šarže je hodil po valjih transporterja ter stopil v odprtino. Ker pa je držal vodilo zamaškega droga, je odprl ponovico, pri čemer je tekoče jeklo brizgnilo in ga opeklo po nogah, vratu in trebuhu.

Ivan Lampret, čistilnica — pri obračanju ulitka na delovni mizi se mu je rafama prevrnila ter ga obrusila po kolenu desne noge.

Anton Pesičar, čistilnica — pri prenašanju ulitka z žerjavom je ta zdrsnil iz objema klešč ter mu padel na nart desne noge.

Franc Kocen, kovačnica — pri odpremljanju gredic je odkovek, ki ga je prenašal manipulator, zadell ob klešče, te pa so se mu prevrnile na desno nogo ter mu poškodovale palec.

Filip Obretan, valjarna — pri valjanju je gredica zrahljala ploščo na valjčnici, pri nameščanju te v ležišče mu je zdrsnila na desno nogo ter mu poškodovala prste.

Srečko Proprat, kovačnica — pri kovanju ročaja sekire za 1200-tonsko stiskalnico je od sekača odletel tujek ter se mu zapelil v kazalec desne roke.

Franc Perovnik, čistilnica — pri obračanju ulitka se mu je ta preotalil ter mu poškodoval palec desne roke.

Kamnik Edvard, čistilnica — žerjavovodja je z dvokrako bremensko verigo prenašal bre-

Po uspelem tečaju

Foto: Filip Merkač

me. Ko je zadel z verigo ob ulitek, ki je bil v zaboji, je breme zanihalo, ker pa je breme držal z roko, mu je ob robu varilne kabine poškodovalo mezinac leve roke.

Bruno Fišer, valjarna — pri predvaljanju gredic mu je drobci žareče škaže priletel v desno oko.

Albin Strmšek, valjarna — pri nakladanju veza valjanih gredic na avtomobil se je ta skotalil z avtomobila. Pri tem je odskočil in si zvinil desno nogo v gležnju.

Branko Oder, kovačnica — pri nabijanju zagozdnega obroča na nastavek pri zračnem kladivu si je poškodoval kazalec desne roke.

Ivan Jambrošič, čistilnica — pri prehodu iz špedicije si je na neravnih tleh zvinil gleženj leve noge.

Franc Tomaž, špedicija — pri rezanju lesa za zagozde na krožni žagi mu je vrteči se list krožne žage poškodoval tri prste na desni roki.

Matjaž Žak, obrat industrijskih nožev — pri obračanju furnirskega noža na hidravlični stiskalnici mu je lamela furnirskega noža padla na prstanec leve roke.

Anton Polanc, obrat pnevmatičnega orodja — med rezkanjem lopatic na rezkalnem stroju mu je vrteči se rezkar poškodoval prstanec in mezinac na levi roki.

Miran Gornik, strojni obrat — pri prenašanju vzvodnega droga mu je zdrsnilo, pri čemer je padel in si poškodoval koleno leve noge.

Marjan Živič, jaki tok — pri podajanju koluta z bakreno žico s police je pomočniku skladiščnika na premičnem podestu ta zdrsnil iz rok. Ko je poškodovani hotel preprečiti padec koluta na tla, mu je pri tem kolot poškodoval mezinac na levi roki.

Stanko Legat, vzmetarna — ob kalilnem bazenu mu je zaradi zamaščenosti tal zdrsnilo, tako da je padel in se pri tem na ostrem robu vrezal v palec leve roke.

Leopoldina Kompan, obrat nožev — pri brušenju odrezilnega kota rezkarja na orodnem brusilnem stroju ji je priletel od strani tujek v levo oko.

Marija Jazbec, obrat pnevmatičnega orodja — pri posnemanju robov iz vlakača ji je ta zdrsnil iz rok ter ji padel na nart leve noge.

Marija Kobolt, obrat pnevmatičnega orodja — pri vračanju pečnega suporta na kopirni strojni ji je ob zaščitnem okviru stisnilo prstanec in sredinec na desni roki.

NOVI GASILSKI ČASTNIKI NA RAVNAH

V sredini aprila je bil zaključen 5-mesečni tečaj za gasilske častnike, ki ga je organizirala občinska gasilska zveza Ravne. Tečaj je obiskovalo 40 kandidatov — podčastnikov iz gasilskih društev Koroške regije. Iz občinske gasilske zveze Ravne je tečaj obiskovalo 12

kandidatov. Žal so bila premalo ali pa sploh ne zastopana društva lesne industrije.

Vse potrebne prostore kakor tudi rekvizite oz. orodje za praktični del je organizirala zveza s poklicno enoto železarne Ravne. Tečaj je bil dvakrat tedensko in ga je vodil višji gasilski častnik Vlado Vališer, poveljnik koroškega področja.

Predavatelji za vse predmete so bili strokovnjaki in funkcionarji občinske gasilske zveze Ravne. Izpit za naziv gasilskega častnika je opravilo 39 kandidatov, eden pa ima popravni izpit. Bilo je deset odličnih, petnajst prav dobrih in štirinajst dobrih. Poprečje je torej prav dober, kar je lep uspeh tečaja. Izpitni komisiji je predsedoval načelnik republiške zveze tov. Milan Vrhovec.

Občinska zveza je s pridobitvijo novih gasilskih častnikov ocvrstila operativno. Zaveda se namreč, da je nenehno izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje gasilskega kadra nujno potrebno za razvoj in obstoj dobre gasilske organizacije.

Zavedamo se, koliko prostega časa je treba dati za dobro delo v gasilskih vrstah. Gasilci, ki za svoje delo ne poznajo plačila, pa so še posebej deležni pohvale. Brez idealizma in požrtvovalnosti naša humana gasilska organizacija ne more obstajati.

Vsem tečajnikom kakor tudi predavateljem se občinska gasilska zveza Ravne zahvaljuje za njihovo prizadevnost.

F. Rotar

VIŠJA ŠOLA ZA ORGANIZACIJO DELA TUDI NA RAVNAH

Delavska univerza Ravne je v dogovoru z VŠOD Kranj pričela s pripravami za organizacijo dveletne višje šole za organizacijo dela. Za te vrste šole se je odločila predvsem zaradi precejšnjega interesa in v skladu s svojim delovnim načrtom na področju razvoja strokovnega izobraževanja.

Za vse vpisane bo posebno ugodno dejstvo, da bodo vsa predavanja na Ravnah, prav tako tudi vsi izpiti.

Pogoji za vpis so ugodni, saj se lahko vpišejo kandidati s srednješolsko izobrazbo ali delovodsko šolo brez sprejemnega izpita. Kandidati s poklicno šolo pa se tudi lahko vpišejo, če imajo 3 leta delovne dobe in potem, ko opravijo diferencialni izpit, ki pa ga lahko ponavljajo.

Smeri so naslednje:

- proizvodna,
- kadrovska,
- računalniška.

Po končanem šolanju dobijo diplomanti naziv inženirja organizacije dela. Glede na navedene možnosti in ugodnosti pričakuje Delavska univerza Ravne precejšen odziv in lahko pri njej dobijo zainteresenti tudi podrobnejše informacije.

ZELENO, KI POMIRJA

Pomladi se veselimo kot toplega sonca ali dobrodejnih človekovih besed. Zdaj jo na vsakem koraku srečujemo z njenim pomirjujočim zelenjem. Vendar to zelenje, ta redki dar narave, ki ga lahko zastonj uživamo, mnogi zavestno, le malokdaj nevede uničujejo.

V železarni so vrtnarji prav zato lepo uredili majhen drevesni nasad okoli nove hale industrijskih nožev. Od posameznikov ali skupin je odvisno, ali bodo omogočili temu in drugemu drevju rast, železarni pa lep videz.

To ni le nagrada vrtnarjem za njihovo delo, je tudi odraz srčne kulture človeka. Kadar so oči utrujene od gledanja v razbeljeno železo, v svetlobo, ki se sprošča pri varjenju ali v hladno rjasto železo, poiščejo zeleno barvo, največkrat travno zelenico. Najbrž se takrat pri malokom oglasi vest, da je morda pred kakšno uro odšel na malico ali kamorkoli že in si izbral bližnjico čez travo. Za njim je šel drugi, tretji, šlo jih je sto ali več. Koraki so izmučili nežna stebelca — vzeli so jim življenje. Nastala je pot in ostala pustota, trda zemlja. To je davek za egoizem brezvestnežev in njihovo osebno korist. Najbolj smešno ali žalostno pri vsem tem je, da z bližnjico pridobijo komaj kakšno minuto časa, uničijo pa mnoge več, kot morda mislijo — če sploh razmišljajo o tem.

Pred jedilnico so lani lepo uredili zelenico. Letos o njej ni ne duha ne sluha. Zemlja je dobredno steptana in to je dokaz zavestnega uničevanja, ker je tik ob zelenici s peskom posuta pot. Ta primer ni osamljen, vendar golo opisovanje takih primerov bližnjic in uničenih nasadov ne bo spremenilo v lepo urejene zelenice. V železarni imamo malo zelenic, in česar imajo ljudje malo, to zmeraj sebično čuvajo. Zakaj torej ne bi brez posledic in brez vsakega truda hodili po delanih poteh in pustili tistih nekaj travnih bilk za pašo utrujenim očem?

Z. S.

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega sina Bojana Podobnika se iskreno zahvaljujemo sindikatu Železarne Ravne, ZMS, pevcem in godbi, govornikom ter prijateljem in znanjem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti ter darovali vence in cvetje.

Zalujoči
očka, mamica in drugi sorodniki

Gibanje zaposlenih v tovarni

od 21. III. do 20. IV. 1974

Zap. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Odkod je prišel
Sprejeti delavci:					
1.	Bolarič Bojan	20. 4. 1956	KV avtomehanik	strojni obrat	prva zaposlitev
2.	Budja Stanko	7. 5. 1946	NK delavec	vzmetarna	iz druge delovne organizacije
3.	Burja Savo	4. 1. 1954	KV topilec	topilnica	iz JLA
4.	Čekon Ivan II.	5. 12. 1954	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
5.	Godec Roman	17. 1. 1956	NK delavec	obrat industrijskih nožev	iz druge delovne organizacije
6.	Godec Stanko	5. 3. 1959	NK delavec	elektro obrat jaki tok	prva zaposlitev
7.	Grager Branko	26. 9. 1951	NK delavec	jeklovlek	prva zaposlitev
8.	Grenko Vinko II.	9. 11. 1951	KV avtomehanik	strojni obrat	iz druge delovne organizacije
9.	Havle Filip	28. 4. 1938	VK gradbeni delovodja	oddelek za novogradnje	iz druge delovne organizacije
10.	Jamnik Ivan III.	21. 7. 1954	KV rezkalec	modelna mizarna	iz JLA
11.	Legat Hinko	28. 5. 1954	PK žarilec	kalilnica	iz JLA
12.	Matavž Stefan	17. 12. 1954	KV kalilec	kalilnica	iz JLA
13.	Mihelač Peter III.	26. 10. 1947	PK delavec	elektro obrat šibki tok	iz JLA
14.	Medič Milovan	10. 5. 1950	NK delavec	vzmetarna	iz druge delovne organizacije
15.	Osojnik Hugo	5. 7. 1953	PK livar	livarna	iz JLA
16.	Perošević Pero	25. 11. 1946	KV strugar	obrat pnevmatičnih strojev	prva zaposlitev
17.	Perše Zvonko	21. 2. 1954	KV instalater centr. kurjave	energetski obrat	iz druge delovne organizacije
18.	Plazovnik Ladoslav	18. 6. 1955	KV avtoklepar	obrat industrijskih nožev	prva zaposlitev
19.	Roglič Vladimir	5. 5. 1954	KV strugar	modelna mizarna	iz JLA
20.	Skrivalnik Stefan	11. 11. 1950	NK delavec	topilnica	iz JLA
21.	Slatinšek Milan	1. 3. 1952	KV obratni električar	elektro obrat jaki tok	iz JLA
22.	Smrečnik Marjeta	15. 6. 1955	NSS	špedicija	prva zaposlitev
23.	Strmšek Stefan	19. 8. 1952	KV talilec	topilnica	iz JLA
Odjavljeni delavci:					
1.	Drozg Jožef II.	23. 8. 1955	PK žarilec	kalilnica	v JLA
2.	Drofelnik Stanko	13. 8. 1952	NK delavec	vzmetarna	samovoljna zapustitev dela
3.	Finžgar Roman	20. 1. 1955	KV strugar	centralna delavnica	v JLA
4.	Gaber Alojz	10. 6. 1952	KV obratni električar	elektro obrat jaki tok	dana odpoved
5.	Gajič Stevan	21. 11. 1952	NK delavec	livarna	samovoljna zapustitev dela
6.	Gologranc Alojz III.	9. 6. 1955	KV valjavec	valjarna	v JLA
7.	Grilc Alojz I.	6. 5. 1952	NK delavec	topilnica	dana odpoved
8.	Hrastelj Vinko	15. 4. 1947	KV ključavničar	centralna delavnica	dana odpoved
9.	Iršič Milan	24. 5. 1955	KV orodjar	obrat strojev in delov	v JLA
10.	Ješovnik Feliks	23. 4. 1948	NK delavec	kovačnica	samovoljna zapustitev dela
11.	Jokšič Radoje	2. 1. 1954	KV ključavničar	energetski obrat	v JLA
12.	Kogelnik Robert	6. 6. 1949	PK brusilec	obrat industrijskih nožev	dana odpoved
13.	Kragelnik Gregor	30. 10. 1956	KV kmetovalec	materialna služba enote II.	samovoljna zapustitev dela
14.	Krajnc Maks III.	26. 5. 1955	KV orodjar	modelna mizarna	v JLA
15.	Krajnc Miroslav II.	17. 10. 1955	NK delavec	energetski obrat	v JLA
16.	Krenker Radovan	15. 5. 1953	KV livar	livarna	v JLA
17.	Krevh Milan	29. 5. 1947	KV ključavničar	centralna delavnica	samovoljna zapustitev dela
18.	Kuserbanj Stjepan	4. 9. 1955	PK kovač	kovačnica	v JLA
19.	Ladinek Jožefa	28. 12. 1954	NS	služba za oblikovanje OD	dana odpoved
20.	Lasnik Marjan	22. 9. 1955	PK žarilec	valjarna	v JLA
21.	Lenart Karel	25. 10. 1956	KV kovač o. p.	kovačnica	samovoljna zapustitev dela
22.	Mačuš Fabijan	20. 5. 1953	NK delavec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
23.	Merkač Ivan	7. 7. 1951	NK delavec	vzmetarna	samovoljna zapustitev dela
24.	Oblak Silvo	26. 12. 1955	KV orodjar	čistilnica	v JLA
25.	Paradiž Anton II.	8. 1. 1943	KV mizar	obrat pnevmatičnih strojev	samovoljna zapustitev dela
26.	Pavlinič Janez	6. 4. 1954	PK varilec	transport	v JLA
27.	Pavlič Franc III.	12. 9. 1952	PK topilec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
28.	Pečnik Stefan II.	2. 12. 1952	PK valjavec	valjarna	samovoljna zapustitev dela
29.	Pesjak Roman	14. 4. 1947	PK kalilec	topilnica	dana odpoved
30.	Peter Bojan	4. 5. 1955	PK žarilec	čistilnica	v JLA
31.	Petrej Franc II.	28. 7. 1955	NK delavec	materialna služba enote II.	v JLA
32.	Plešivčnik Milan	17. 1. 1955	PK livar	livarna	v JLA
33.	Podobnik Bojan	26. 6. 1953	PK brusilec	obrat pnevmatičnih strojev	umrl
34.	Pogorelnik Stanko II.	16. 9. 1949	KV TT mehanik	elektro obrat šibki tok	dana odpoved
35.	Prikeržnik Peter II.	23. 11. 1949	VS ekonomist	prodaja enote I.	v JLA
36.	Razgoršek Milan	18. 5. 1954	KV ključavničar	obrat strojev in delov	v JLA
37.	Razgoršek Silvo	5. 12. 1953	PK talilec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
38.	Rus Ferdinand	26. 5. 1932	NK delavec	čistilnica	samovoljna zapustitev dela
39.	Sedar Ferdinand	7. 3. 1949	PK brusilec	transport	samovoljna zapustitev dela
40.	Sedar Jože	19. 1. 1951	NK delavec	kovačnica	samovoljna zapustitev dela
41.	Sečavčnik Jurij	18. 4. 1945	SS ekonomski tehnik	nabavna služba	dana odpoved
42.	Sterže Lovrenc	27. 4. 1955	PK žarilec	kovačnica	v JLA
43.	Stopar Ivan	23. 9. 1951	PK žerjavovodja	energetski obrat	v JLA
44.	Segovec Janko	29. 4. 1953	PK talilec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
45.	Škudnik Slavko	12. 4. 1952	PK delavec	valjarna	v JLA
46.	Šumnik Ivan	2. 5. 1953	PK talilec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
47.	Svab Srečko	16. 11. 1952	NK delavec	čistilnica	samovoljna zapustitev dela
48.	Vrečko Ivan, inž.	12. 12. 1949	VSS inž. kem. tehnologije	kemijski laboratorij	v JLA
49.	Vetrih Danilo	23. 4. 1955	PK kovač	kovačnica	v JLA
50.	Vulc Stanko	16. 4. 1954	KV topilec o. p.	topilnica	v JLA
51.	Weickler Ferdo	28. 5. 1955	PK strugar	vzmetarna	samovoljna zapustitev dela
52.	Vocovnik Ivan III.	20. 6. 1947	NK delavec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
53.	Zebec Beno	14. 5. 1952	PK varilec	vzmetarna	samovoljna zapustitev dela

Izobrazba — kvalifikacija

Sprejeti delavci

1 — VK gradbeni delovodja
2 — KV avtomehanika

1 — KV topilec
1 — KV strugar
1 — KV instalater centralne kurjave

1 — KV avtoklepar
1 — KV strugar
1 — KV talilec

Izobrazba — kvalifikacija

1 — KV obratni električar
1 — KV rezkalec
1 — KV kalilec
1 — PK žarilec
1 — PK livar
1 — PK delavec
1 — NSS
7 — NK delavcev

Odjavljeni delavci

1 — VS ekonomist
1 — VSS inženir kem. tehn.

1 — SS ekonomski tehnik
4 — KV ključavničarji
1 — KV strugar
1 — KV valjavec
3 — KV orodjarji
1 — KV kmetovalec
1 — KV livar
1 — KV kovač o. p.
1 — KV topilec o. p.
1 — KV mizar
1 — KV obratni električar
1 — KV TT mehanik
4 — PK žarilec

3 — PK brusilci
1 — PK strugar
2 — PK kovač
2 — PK varilca
4 — PK talilci
1 — PK kalilec
1 — PK livar
1 — PK valjavec
1 — PK žerjavovodja
1 — PK delavec
1 — NS
12 — NK delavcev

Franci Pečnik

ZGODBA TISTEGA DNEVA

Večkrat je morala tako sedeti, ko strica ni bilo doma in jo je ženska, katero je zelo težko klicala za teto, posadila tja dol k tlom, sama pa sedla nekje visoko nad njo in ji kar koli pripovedovala; vendar to nikoli niso bile pravljice za otroke. Imela je pač nekoga, ki mu je lahko malone brez skrbi govorila o stvarih, o katerih se je morala prej verjetno pogovarjati sama s seboj. In bilo ji je tudi vseeno, ali jo otrok posluša ali ne. In deklica je ni poslušala, slišala pa je vsako besedo, morda prav zato, ker je ni hotela poslušati, in jo vsrkala vase, da so se ji vse nakopičile v nekakšen stožec, katerega ostri vrh je iz teme kdaj pa kdaj prebodel nežno mrenico tik pod zavestjo. Tako sedi na pručki in nepremično gleda v dvojce debelastih nog v velikih copatih pred seboj, ki jih mogoče tudi ne vidi, medtem ko ženska govori, govori. Pozneje se bo deklica skoro do potankosti spominjala nekam mračne, mračno povedane zgodbe tistega dneva. In vedno bo pri tem videla teto Gerdo nekje visoko nad seboj in vedno bo tudi pomislila: »Tako je bilo kakor prvi dan. Hotela je biti visoko nad menoj, zato me je posadila tja dol. Tako visoko, kot se ji je zdelo, da je visoko nad mojo materjo, svojo sestro. In posrečilo se ji je, posrečilo, da je že zaradi tega nisem mogla imeti nikoli rada.« In deloma tudi zaradi tega ne bo mogla deklica zgodbi nikoli prav verjeti, pri sebi jo bo vedno imenovala »zgodba tistega dneva«, kakor bi si jo bila Gerda izmislila tik pred pripovedovanjem predvsem zato, da bi prizadela otroka, ki je v tistih trenutkih verjetno najbolj občutil, kako ga gora nad njim nekako neosebno sovraži.

Bilo je nekaj let po vojni, nekje okoli leta 1954 ali 55. G. in njena sestra sta takrat živeli na neki kmetiji blizu mesta. Tja ju menda ni pripeljal nič drugega kakor vojna, ko sta morali zapustiti neki trg v neki drugi dolini, beželi in skrivajoč se (nikoli ni povedala pred kom, pa je deklica tudi ni posebej spraševala po tem), in sta pač prišli sem in ker ju kmet ni nagnal, tudi ostali pri njem kot dekli, in G. obenem tudi že kot napol gospodinja. Mora takoj povedati, da je ona, G., tedaj že vedela, kaj hoče, hoče in ne pričakuje od življenja, medtem ko je bila njena sestra videti kar preveč zadovoljna z delom na polju in v hlevu. Začela je zahajati v mesto, namreč G., pa ne morebiti na kakšne zabave, marveč se je tam kaj kmalu izučila za šiviljo. In tedaj je menda tudi že vedela, da ne bo več dolgo ostala na kmetiji, vrnila se bo v mestno življenje, iz katerega so jo »nori časi« tako neusmiljeno iztrgali, le da je še na nekaj čakala, sama ne prav vedoč, kaj naj bi to bilo. Med vonjem po kravah in po vsej tisti svinjariji, ki je naenkrat ni mogla več trpeti ob sebi, na eni strani in vabljivim smradom iz mesta na drugi, je kakor razpeta na križu čakala, kdaj se bo nekaj zgodilo. Bila pa je trdno prepričana, da se mora slej ko prej nekaj zgoditi.

Mogoče bi bila v nekaj letih čakanja že pozabila na to svoje »trdno« prepričanje, da se ni končno res nekaj zgodilo. Mogoče se je celo že po malem sprijaznila s tem, da bo nekoč kot dobra šivilja dočakala smrt, pa četudi na kmetih; medtem ko se njeni sestri, ki je bila

mlajša od nje, še ni bilo treba bati, da bo umrla kot stara devica (in tudi se je takoj videlo, da se to njej sploh ne bi moglo zgoditi, pa če bi morala iti na senik z zadnjim hlapcem, naglasi G.). No, zgodilo se je, le da za G. že nekoliko pozno, kakor je ugotovila pozneje.

Gospodje iz mesta so neke sobote nepričakovano prišli na njihovo kmetijo, ali zgolj na izlet ali nekaj proslavljat, se ne spominja prav. Prišli so. In G. si je takoj rekla: »To je tisto, kar se je imelo zgoditi. Samo dobro moraš gledati zdaj in počakati, da te eden med njimi prav vidi. Samo počakati moraš, da se bo tisto nekaj zgodilo naprej. Naprej in do kraja in potem bojo že vsi videli, kakšno dekle so imeli v svoji sredini!« Nekako tako si je govorila, ko si je oblačila svojo najlepšo obleko, za katero je verjela, da ji je že na prvi pogled videti, da jo je mojstrsko ona sama sešila. Kmalu potem, ko so jo gospodje poklicali medse, je ona že opazila tistega, ki bo »prav gotovo opazil tudi njo«. Čeprav so ga drugi iz njegove družine klicali tovariš inženir, je ona z bistrim očesom takoj opazila, da je to pravi gospod in bila je tudi prepričana, da je to samo ona odkrila.

Kaj pa je med tem počela njena sestra! Čim bolj je postajala družina pijana, tem bolj je bilo to njej všeč! Za »pravega gospoda«, ki je bil komaj kaj srknil, pa se še zmečila ni. No, G. se je zdelo to v začetku kar prav in samo ob sebi umevno. Ona je še vedno z veliko zamaknjeno potrpežljivostjo čakala, kdaj se bo zgodilo. In zgodilo se je. In toliko, da je ni popolnoma strlo. In najbolj jo je razjezilo to, da ona prej ni ničesar opazila, ko pa sta izginila — bilo je že pozno zvečer — gospod in njena sestra skozi vrata, in se nihče razen nje za to ni zmenil, tedaj je bilo že prepozno. In potem G. nekaj dni ni mogla misliti na nič drugega: Ves večer se je smukala okoli drugih, požrešna psica, čakajoča na kost izpod mize, pa je pri tem že ves čas vedela, kako mi jo bo zagodla! Psica požrešna! In pri tem čakala na neko zadoščenje, ki bo vsekakor moralo slediti. Trdno je bila prepričana v to ali pa se je že kar sama pripravljala, da bo »nekaj naredila, da bi se ji tako vsaj malo maščevala«.

Če prej ni popolnoma verjela, da je neke Bog, si čez nekaj mesecev po tistem dogodku skoraj ni več upala dvomiti o tem! Ni sicer prav vedela, ali je hotel pomagati njej ali pa samo kaznovati njeno požrešno sestro, naredil pa je tisto, kar si je ona, G., poihem, želela. Njej je preostalo le še, da je začela govoriti, kar so potem ljudje nekaj časa ponavljali za njo: »Poglejte, dotaknila se je je roka gospodova — in še kaj več!« Le da pri tem ni postala svetnica, kakor je morda tisti večer mislila... Morda se ji je pozneje od tega omračil um — ali pa je bilo to v njej že od vsega začetka? je končevala G. svojo pripoved in čez čas še dodala: »Zdaj meni ni žal, da je bilo tako in ne drugače!« Prisljano posmehljivo zroč dol na otroka, ki se ves čas skoraj ni zganil. »Zdaj mi ni žal. Kar poglej mene in poglej svojo mater! Vsekakor mi ne more biti žal!« je še enkrat ponovila, da bi boljše slišala odločni, trdi in krhki zvok svojih

besed in jim tako skušala vsaj v tem trenutku verjeti. Potem je še enkrat povzela prejšnjo misel: »In tako od tega ni postala svetnica, kakor si je morda domišljala tisto noč. Ne! Ko se je je dotaknilo tisto nekaj več in potem nikoli več in je bilo tudi že tistokrat enkrat preveč, tedaj je začela po malem noret. Kakor bi se po tisti noči zanj ustavilo življenje, čeprav se je prej zdelo, da ga jemlje mnogo lahkotneje kakor jaz. Mogoče bi bilo res bolje, da bi se — le že nekoliko prej!« je teta Gerda končala svojo »zgodbo tistega dneva«, še vedno skoro ne meneč za otroka, ki jo je moral poslušati.

Morda se je v deklici že tisti dan prebudila kakšno vprašanje glede njene matere, vendar ga ni zastavila in vedela je tudi, da ga teta Gerdi nikoli ne bo. Moralo je miniti še kakšno leto in pol, dokler se ni nekega dne opogumila in rekla stricu, ko sta bila popoldne sama v stanovanju: »Stric!« Gerdin mož jo je pogledal z velikimi, vodenimi očmi: »Kaj je?« Morda je že slutil, kaj ga bo vprašala in je zato zdaj povslel pogled; nemara je verjel, da si ga tako ne bo upala vprašati. Toda ona tega sploh ni opazila, videti je bilo, da je popolnoma zavzeta z iskanjem pravih besed, katerim se ne bi bilo mogoče ogniti in ki nanj ne bi bilo mogoče dvoumno odgovoriti. Potem je z majčkeno drhtečim glasom rekla: »Zakaj nikoli ne vidim mame? Kje je zdaj moja mama? Zakaj ne greva nikoli k njej? Zakaj ni pride tisti mož, ki me je pripeljal sem, da bi me odvedel nazaj?«

Že zdavnaj prej je pričakoval to. Toda mislil je tudi, da sta se o tem že pogovorila z Gerdo. Pa se nista. To bi lahko vedel, ne da bi mu bilo treba kaj misliti. Tudi on ni ne vem kako ljubil deklice, vendar je vsaj ni sovražil. Ni si sicer domišljjal, da je to njegov otrok, kakor si je menda včasih domišljala Gerda (»Če je tako, je res bolje, da nikoli nisva imela otrok!« je pomislil na glas), kljub temu pa je moral včasih zavzemati zanj nasproti svojemu možu. Zdaj se je skušal izveči: »Kako čisto prav mene sprašuješ o tem. Zakaj ne vprašate tete?« Deklica pa je že čutila, da ji bo nekaj povedal, če bo le še malo vztrajala pri tem. Nemara si je celo nekako podzavestno domišljala, da je tudi nasproti njej nemočen kakor je videti nebogljen ob svoji ženi in ne mara ob vseh ženskah, kar jih pozna. Potem je naenkrat vedela, kaj naj reče: »Zakaj ne bi šel ti z menoj?« Na to on ni mogel reči drugega, kakor da bosta šla nekoč poleti, če bo v šoli pridna, torej tedaj, ko bo končala prvi razred in bo imela počitnice. »In sama bova šla,« je še rekla ona, kakor da se to sicer samo po sebi razume in ga je hotela le spomniti, da bo pozneje prepričal Gerdi, če bi hotela iti zraven.

Potem ji je začel stric sam od sebe praviti, kako on misli, da je z njeno materjo. Pravi so mu, da je nekaj časa živela z nekim tujcem tukaj v mestu, medtem ko je bila G. še pri nekem kmetu, kjer sta sprva živeli obe, deklo ali za gospodinjo, tega ne ve. In povedati so mu še, da se je potem tisti tujec lepe dne obesil; drugi pa so govorili, da je pobegnil od nje in se je potem ona zaradi tega odselila najprej k nekemu kmetu in pozneje, ko tudi tam ni našla miru, v koč, kjer živi zdaj, bolna, zmešana ali kaj.

To ji je povedal in deklica ga je poslušala z napol odprtimi usti, vendar tudi zdaj ni ničesar vprašala, kakor bi ji bilo vse, kolikor je sploh mogoče, razumljivo.